

Domoljub

V Ljubljani, 19. februarja 1936

Leto 49 • Štev. 8

Kako bo gospodarila naša banovina

V ponedeljek, dne 17. februarja je začel zborovati v Ljubljanski banski svet, ki bo predvsem razpravljati o banovinskem proračunu, na podlagi katerega bo morala naša banovina v bodočem letu gospodariti.

Novi proračunski predlog predvideva v celoti

za občno upravo

97.327.046 Din izdatkov in prav toliko dohodkov.

Predlog

za podjetja

predvideva 40.872.897 Din izdatkov ter 28 milijonov 96.000 Din dohodkov. Razlika v znesku 11 milijonov 966.712 Din se mora kriti z obnovega proračuna.

Predlog izdatkov

je sledeči (v milijonih Din):

splošni oddelek	6.05 Din
upravni oddelek	0.66 Din
kmetijski oddelek	11.25 Din
prosvetni oddelek	5.92 Din
tehnični oddelek	37.23 Din
soe. pol. zdrav. odd.	18.97 Din
finančni oddelek	13.85 Din
trgovina itd.	2.6 Din
rezervni krediti	0.8 Din

Predlog dohodkov

pa predvideva:

doklade	47.8 Din
trošarine	27.43 Din
davki in takse	16.15 Din
ostale davščine	1.2 Din
zaostanki	0.5 Din
razno	1.55 Din
državna dotacija	2.7 Din

Dohodki

Doklade so ostale neizpremenjene: 53% k vsem drž. neposrednim davkom, katere do nos je proračunan na 41.39 milj. Din, 5% zdravstvena doklada 2.5 in 5% nadomestna cestna doklada 2.905 milj. (doslej v proračunu cestnega fonda).

Trošarine so naslednje: na alkoholne tekočine 14.57, na ogljikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače 0.18, na mineralne vode 2.—, na bencin 4.5, na električno energijo 1.35, na riž, kavo, čaj, kakao 2.5, na kalcijev karbid 0.15, na pnevmatiko 1.2 (doslej v proračunu cestnega fonda s 0.75 milj.).

Takse so naslednje: na ples, prireditve 0.5 40% doklada na drž. takse za vstopnice 0.5, na lovske karte 0.45, na zakupnino lovišč in ribolovov 0.55, na šoferske legitimacije 0.2, 2% taksa od prenosa nepremičnin 7.0, 100% doklada k dopolnilni prenosni taksi 2.1, na zavarovalne premije 0.4, na dedščine 0.5, na posest, odn. nošenje orožja 0.6, ban. administrativne takse in doklada k drž. taksam 1.5, za prenos lastnine na živinskih potnih listih 0.6 (doslej v proračunu kmet. fonda 0.6 milj. Din), nova davščina na vodne sile, katere do nos je proračunan na 1.2 milj. Din, prispevek avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest 0.4 (doslej v proračunu cestnega fonda 0.5 milj. Din in odkupnina za osebno delo javnih nameštencev 0.8, doslej v proračunu cestnega fonda 0.7 milj. Din). Med raznimi dohodki so: obresti nalož. glavnice 0.15, dohodki od kazni 0.2, prispevek interesentov za urejanje hudournikov 0.1, prispevek interesentov agrarnih operacij 0.08 in razni dohodki 0.574 milj. Din.

noben izdatek zmanjšati ali celo črtati brez škode; pokazalo se bo celo, da so potrebe v dravski banovini mnogo večje, kakor jih moremo kriti s sredstvi, ki so nam razpoložljiva in finančno dosegljiva. Bolj kakor kdaj prej je v času gospodarske stiske prebivalstva navezano na pomoč javnih korporacij, ne samo moralno, temveč tudi materialno. Na žalost so s tem pogledu banovini, ki je finančno navezana le na ozko omejen krog davčnih virov, zagotane precej tesne meje.

Po sili razmer diktirano krčenje izdatkov v dosedanjih proračunih je oviralo normalni razvoj onih kulturnih in gospodarskih panog, katerih pospeševanje je poverjeno banovini. Zaradi tega pri sestavi banovinskega proračuna za leto 1936-37 nisem mogel misliti na kakršno koli znižanje; nasprotno izkazuje predloženi proračun oblih dohodkov in izdatkov povišanja za okroglo 3.000.000 Din. Kljub temu pa so v proračunu izvršeni samo neobhodno potrebni izdatki, tako da upravičeno trdim, da predstavljata ta proračun minimalni gospodarski program, ki ga bo mogoče po vsej verjetnosti izvršiti v okviru predlaganih dohodkov.

Iz predloga proračuna so morale seveda izpasti vse večje investicije. V proračun so vsajljeni le primerani zneski kot letni obroki ali kot annuiteta za najnujnejša investicijska dela z namero, da se zagotovi na ta način vsaj postopna izvršitev teh investicij, ki jih zaradi sedanjih slabih finančnih prilik ni mogoče izvršiti enkrat.

Povečanje za socialne svrhe

Proračun banovinskih podjetij, zavodov in ustanov znaša 40.872.897 Din izdatkov in ravnotoliko dohodkov. Med dohodki je upoštevan tudi že prispevek banovine v znesku 11.966.712 Din, ki je na drugi strani tudi že upoštevan med obnimi izdatki. Od proračunjenih izdatkov okroglo 40.872.000 Din pa krijejo zavodi z lastnimi dohodki okroglo 28.900.000 Din. Prispevek iz obnovega proračuna je nastal tekočemu proračunu povečan za Din 91.000 Din. — To povečanje se nanaša v glavnem na banovinske, zdravstvene in socialne zavode (700.000 dinarjev), ki so bili zadnja leta premalo dotirani ker so njih lastni dohodki zaradi obubožanja prebivalstva, ki ne more več plačevati oskrbnih stroškov, stalno padali. Sploh povzročajo vzdrževanje bolnišnic kakor tudi biračnic banovini visoka finančna bremena in z njimi družene velike skrbi. Dasi ravno so bolnišnice vseskozi skoro do zadnjega kotička zasidrane, vendar lastni dohodki teh ustanov stalno nazadujejo. Tako mora banovina poleg osebnih izdatkov za pragmatične uslužbenice in režijsko osebje kriti povprečno iz svojih sredstev tudi 60 odstotkov vseh vzdrževalnih stroškov za bolnike. — Država, ki bi morala v zakoniti normiranih primerih povračati oskrbne stroške za državne uslužbenice itd., dolguje bolnišnicam do konca leta 1935, okroglo vsoto 3.500.000 Din.

Poleg tega pa so na nekaterih zavodih nujno potrebne izvestne investicije, brez katerih je njih redno poslovanje bistveno oteženo tako da z njimi ni mogoče dalje delati.

Glede banovinskih zavodov in ustanov zastopam stališče, da morajo svoje gospodarstvo usmeriti po vzgledu privatnih gospodarstev, ki ne prejemajo nobenih prispevkov in da smejo banovinski zavodi prejemati prispevek le v toliki meri, kolikor vršijo obče koristne zdravstvene, socialne ali prosvetne funkcije. — Pred

Govor bana dr. Marka Natlačena

Objavljamo izveček govora bana dr. Marka Natlačena, ki je uvodno pozdravil vse navzoče člane banskega sveta, nato pa očrtal naloge banskega sveta, ki ima razpravljati o važnih vprašanjih za gospodarstvo v naši banovini in za materialni in duhovni napredek našega naroda. Zato je treba posvetiti v teh dneh vse svoje sile, da reši svet skupno z banom vprašanja in naloge, ki bodo v teh dneh predmet razprav in prispevamo čimveč za izboljšanje težkega gospodarskega položaja, v katerem se nahaja. G. ban pričakuje, da bodo govorili, izjave in navesti po vsebini in obliki taki, da bodo gg. člani z njimi dokazali, da smo Slovenci konstruktiven narod, ki se hoče z resnim in smotnim delom pomagati mimo težav sedanosti. V sedanjih težkih časih si s tarnanjem svojega položaja ne bomo niti najmanj izboljšali, pomagali nam samo optimizem. Gospodje, ki ste iz-

brani iz našega naroda, morate biti tudi v tem pogledu svetel vzgled.

Nato je obravnaval nekatera bistvena vprašanja, ki se tičejo banovinskega proračuna.

V znamenju varčevanja

Pri svojem stremljenju, da zadovolji javne potrebe, se mora banska uprava stalno ozirati na davčno možnost davkoplačevalcev, ki so zaradi krize zelo prizadeti. To velja predvsem za kmečko prebivalstvo, male obrtnike in trgovce, ki morajo zaradi tega, ker plačujejo zemljarino in pridobnino kot osnove, prispevati v znatni meri k kritju izdatkov banovinskega proračuna, zato mora biti finančna politika banovine usmerjena v skrajno varčevanje.

Podroben pretes banovinskega proračuna za leto 1936-37 bo pokazal, da se ne da skoro

vsem pa morajo kmetijski zavodi stroške ekonomije brezpogojno kriti z lastnimi dohodki.

Ker odpade na prvi pogled na osebne izdatke precejšen znesek, ugotovim, da znašajo vsi osebni izdatki po predlogu proračuna od celotnega proračuna 21 odstotkov v letošnjem proračunu pa okroglo 22 odstotkov. To enostavno znižanje je pripisovati dejstvu, da so se prejemki javnih uslužbencev z oktobrom 1935 v precejšnji meri znižali. Poudariti moramo, da je odstotek osebnih izdatkov v primeri z državnim proračunom, pa tudi v primeri s proračuni drugih banovin zelo nizek.

Število mest uslužbencev splošno in strokovne administracije v predlogu proračuna za leto 1936-37 znaša 373 mest (plus 35). To povišanje smatram za utemeljeno v dejanski potrebi. Povišati se je moralo pred vsem število uslužbencev v strokovnih oddelkih in to zlasti pri kmetijskem in tehničnem oddelku.

Stvarni izdatki

V prvo skupino stvarnih izdatkov spadajo izdatki običnega, upravnega in finančnega oddelka, ki znašajo 16 odstotkov celotnega proračuna. Pri tem pa je treba vedeti, da je v običnem oddelku predvideno za elektrifikacijo Din 1.000.000, da so pri finančnem oddelku predvidene anuitete za razna posojila, ki so se uporabljala, odnosno se še uporabljajo v glavnem v gospodarsko-produktivne svrhe. Anuitete in obresti za posojila, ki so jih najeto bivše samouprave in banovina, znašajo letno 1.281.000 Din, kar pomenja precejšen delež celotnega banovinskega proračuna. Napram tekočemu proračunu so se anuitete povečale za tudi najetja posojila Din 8.000.000 za zgradbo nove gimnazije v Ljubljani in zaradi posojila 1.650.000 za nakup posestva v Švedni.

Za elektrifikacijo potrebuemo še 75 milijonov dinar ev

Za razvoj našega gospodarstva je velike važnosti amotorna elektrifikacija banovine in osebja še vsega neelektrificiranega dela banovine s ceninam električnim lokom. O ban hoče na delovati smolega elektrifikacijske politike in doseči, da bo prišla čimprej elektrika v vsako našo vas. Namen banovine pa ni pri tem delati dobrot, kot delajo zasebna podjetja. Zadoštno korist bo imela od tega banovina že, če se odpravi ali vsaj čim bolj omeji brezposelnost. Za izvedbo elektrifikacije pa je potrebnih še nadaljnjih 75 milj. Din. Del tega zneska odpade na kroge, ki gravitirajo na omrežje zasebnih elektrifikacij, večji del pa bo morala elektrificirati banovina, posebno še, če zasebne elektrarne svoje tarifne politike ne bodo prilagodile tarifni politiki banovine in ne bodo znižale cen elektr. toka v krajih, na ne priključenih, na banovinske cene. Od tega časa, ko je dr. Nallačen kot komisar oblasnega odbora ljubljanskega sklenil pogodbo, po kateri KDE prejema iz velenjske elektrarne svojo električno energijo, katere Velenje samo ne rabi, so se KDE razvile v podjetje, ki n. v. vodilo pri izvajanju elektrifikacije banovine zgolj zaradi tega, ker je last banovine, narave ima vodilo vlogu ljudi že po razsežnosti svojega omrežja. Naj omenimo samo eno številko: KDE oskrbuje z elektriko ozemlje skoro 100.000 prebivalcev. V preteklem letu so KDE investirale skoro 4,5 milj. Din in so zgradile 38 km daljinovoda, 9 transformatorskih postaj in 84 krajevnih omrežij. V programu za 1936 je določena vsota 7 milj. Din za elektrifikacijo Dolenjske, za kar je bilo najeto posojilo pri Pok. zavodu za 7 milj. Din. Nadalje je v programu še več drugih elektrifikacij: Bele Kraine, Savinske doline, Mishijske in Mežiške doline itd.

Pospeševanje kmetijstva

Proračun kmetijskega oddelka znaša 11 milj. 215.598 Din, to je 11,6% celotnega proračuna. Napram tekočemu proračunu izkazuje proračun za 1.317.000 Din več izdatkov. Pri tem moram ugotoviti, da gre precejšen del teh izdatkov, in sicer 3.436.507 Din za kmetijske zavode in šole. Ta prispevek je napram tekočemu proračunu povečan za 341.000 Din, in sicer deloma zaradi nujnih investicij, deloma pa tudi zaradi tega, ker število učencev v posameznih zavodih tega oddelka raste. Na novo pa se namerava otvoriti žimsko-kmetijska šola v St. Jurju ob mu. žel. Nadalje se predvideva na novo znesek 300.000 Din, kot prvi

obrok za adaptacijo poslopu v Švedni, kamor nameravam s prihodnjim šolskim letom preseliti kmetijsko-gospodarsko šolo s St. Jurja.

Za kmetijsko izobrazbo je bilo leta 1935-36 namenjeno delo: v treh kmetijskih, dveh banov. in šest saz. gospodinskih šol, v 133 nadohevalnih šolah za kmet. mladino, v 21 poljočih kmet. gospodinskih tečajih ter s 690 kmet. strokovnimi predavani. Poljedelstvo je banovina pospeševala s selekcioniranjem žitnega semena in krompirja ter je uvozila tudi 550 slofov predar.škega krompirja. Travnštvo je banovina pospeševala z, travno umetnih travnikov, travnih delišč, travniških semenarskih krožkov in učnih travšč. Banovina je podpirala Hmeljarsko društvo v Zalcu, ki je skrbelo za pospeševanje hmeljarstva. V svrhu podpiranja živinoreje je banovina posebno pozornost posvečala govedorci, svinoreji, perutninarstvu in ureditvi gospodarstva z gnojem.

Nadalje je bilo lani določenih 200.000 Din za nabavo cepiva in zdravil ter se bila ta vsota v celoti porabljena za nabavo cepiva proti svinski rdečici, ki pogosto nastopa in bi bila škoda ogromna. Cepilnih je bilo 140.000 prašček ter je le 8 kom. poginilo kljub cepitvi. Ker je postalo vinarstvo v banovini močno pasivno, je škola banska uprava zboljšala kakovost trsa letvina in uredila cene vina. Pri pospeševanju sadjarstva je naša banska uprava pri vsaki akciji veliko razumevanje pri kmetovalcu. Z vsim razpoložljivim sredstvi je banska uprava podpirala produktivno združništvo. Nato je o ban razvil obsežen program pospeševanja kmetijstva po proračunskem predlogu za 1936-37. Naše kmetije niso enostransko usmerjene in je zato treba imeti razumevanje za vse kmetijske panoge in jih primeru pospeševati. Glavni namen pospeševalne politike je, povečati produkcijo in pridelati glede kakovosti prvovrstno blago, ki bo doseglo najvišje cene. Mnogo krajev je tudi pasivnih in posebno skrb naše agrarne politike bo, pomagati tem krajem in tako povežati kmetiči živeti na rodno grudo. Med drugim omenimo, da se bodo storili potrebni koraki za regulacijo cen sadja in propagiral se bo večji konzum v državi.

Banovina mora skrbeti tudi za pospeševanje gozdarstva in lovstva, in bo v novem proračunu dejala v ta namen približno iste vsote kot letos. Sledno narašča obseg dela komisije za agrarne operacije, pa tudi njeno delo je vedno večje, ker je zložba poljedelskih zemljišč temeljnica pomena za izboljšanje donosnosti. V tek proračunskem letu je komisija za agrarne zadeve izvršila doslej največjo zložbo v naši banovini. Operacijsko ozemlje obsega poljedelska zemljišča treh vasi v skupni površini 250 ha. V prih. letu se bo poglaga posebna važnost na zložbo na Krškem polju in za pouk naših kmetovalcev o veliki koristi komasacije.

Važen problem naše banovine so hudourniki, ki napravljajo veliko gospodarsko škodo. Doslej se je izdalo za ureditev hudournikov (pred vojno) približno pol milij. kron, po vojni pa 10 milj. Din. V večjem obsevu so se ta dela začela izvrševati z ustanovitvijo banovine, ko je začela banovina sama nase prevzemati večji del stroškov za ureditev hudournikov. V novem proračunu je za ureditev hudournikov znesek 699.000 Din, to je pa le kredit za vzdrževanje že izvedenih del, za projektiranje novih ter za najnujnejše potrebe ob hudourniških poplavih. Kredit za večja dela bo vnesen v program javnih del.

Socialna politika in zdravstvo

Ti izdatki znašajo 19,5 vsega proračuna in so v primeri s tekočim proračunom povečani za 2.027 milj. Din. Zaradi naraščajočega obubožanja prebivalstva so se morali prispevki ban. bolnišnicam zvišati za 0,7 milj. Din, nadalje za plačilo oskrbnih stroškov v neban. bolnišnicah, za zdravljenje siromskih v združenih zdravstvenih občinah, popolnoma nova pa je postavka pol milij. dinarjev za zaliranje raka in zdravljenje rakastih bolezni. V proračunu določena sredstva pa so sploh nezadostna, vendar pa finančna sredstva ne dovoljujejo povečanja Banovina sama ima 7 bolnišnic s 1635 posteljami. Po večjih bolnišnicah primanjkuje prostora za sprejem bolnikov. Potreba razširitve postaja vedno bolj nujna in se ne bo dalo več odlašati. Banovina ima tudi dve hiralnici ter je kupila graščino v O. Radgoni za ban. hiralnico, ki bo najbrže že jeseni odprla.

Potreba na polju socialnega skrbstva so neizbrpne.

Boli kot kdajkoli prej se ljudske mase obračajo za pomoč na banovino. Saj je sedaj več kot

polovica prebivalstva brez sredstev in nima drugega kot svojo delovno moč. Boli kot kdajkoli se ljudje poslužujejo javnih socialnih institucij. Socialno politično delo banske uprave je bilo osredotočeno predvsem na vprašanje, kako skrbeti za vedno večje število brezposelnih. V ta namen so bile porabljena vsa razpoložljiva sredstva, toda niso mnogo zalegla.

Bednostni sklad

Če bi se bil bednostni fond v tek. letu porušil tako, kot je bil proračunan, bi ne moglo biti ugovora proti njemu, vsaj pri tistih ne, ki priznavajo potrebo obstojanja takega fonda pod kakršnikoli imenom. Vendar temu ni tako.

V tek. proračunu je bil skoro tri milj. znesek votiran za izvrševanje javnih del in znesek na 1 milj. Din za dela nezmogljive brezposelnosti. Z junija 1935 je bil odobren viran 800.000 Din na škodo javnih del in v korist zaposlitve višje kvalificiranih brezposelnih. Istotako je bil pred nastopom sedmega g. bana na račun javnih del razdeljen znesek 300.000 Din za oskrbo hrane kot ekvivalent pri izvrševanju raznih občinskih del, in sicer brez podrobnostnih računov. Za izvrševanje prvih tehničnih del je tedaj ostalo še 1,7 milj. dinarjev, kar se je iz viška dohodkov fonda povečalo za 0,3 milj. Din. Od junija dalje, ko se je izvršil omenjeni viran, pa se je število podpor podvojilo in je bilo potrebno novo oiačenje omenjene postavke za višje kvalificirane brezposelne za 900.000 Din. Da se škoda, storjena javnim delom, vsaj nekoliko popravi, je bil določen iz viška dohodkov znesek 600.000 Din za manjša javna dela po občinah, ki so pod nadzorstvom cestnih odborov, odn. rajonskih članov, seveda proti običnemu. V predlogu proračuna za 1936-37 se vnačamo na prvotne številke proračuna za 1935-36, toda ne zato, kakor da bi smatrali, da so nesporno opravljene, nasprotno, idealna razdelitev sredstev fonda, ki se sleklo izključno iz prispevkov nemeščancev in delavcev ter njih službodavcev, bi bila pač drugačna. Vendar pa je za pravičnost razdelitev sredstev prilika še vedno dana z možnostjo virmana.

Prosveta

Veik del proračuna tega oddelka je vezan s posebnimi zakonskimi predpisi, ki nalagajo banovini dolžnost vzdrževanja poslopu srednjih in učiteljskih šol. Nadalje mora banovina vzdrževati zavode za slepo deca, gluho-nemnico, desko vzgajnišče ter prispevati k stroškom za vzdrževanje pomožnih šol. Ker je šolstvo eno največjih bremen podeželskih občin, posebno za one, ki so gradile nova šolska poslopja v dobi dobre konjunktire sedaj pa zaradi padca davčne moči ne zmorejo več anuitet njih obresti. V ta namen je postavljeno v pomoč takim občinam 800.000 Din. Nadalje mora biti banovina v pomoč revnim otrokom, ki absolutno ne zmorejo stroškov za učila. Moralna dolžnost banovine je, da omogoči tem siromskim otrokom obisk šole. Ostali zneski tega poglavja so namenjeni splošni narodni prosveti ter posameznim in kulturnim ustanovam v banovini.

Nato je o ban navedel zanimive statistične podatke o prosveti v naši banovini. Od šolskega leta 1931-1932 do 1934-1935 je število ljudskih šol naraslo od 846 na 860, število razredov od 3457 na 3820, število učnih oseb od 3762 na 4113 in otrok od 149.296 na 182.321. Število šol in razredov ter osebja ne narašča primerno s številom otrok. Pomagamo si na ta način, da se več razredov poučuje v isti učilnici, da se je dopustno število otrok za en razred zvišalo od 50 na 65 in da banovina sama nastavlja učne moči kot dnevničarje na račun bednostnega fonda. Nezasedenih mest je 150, ban. učiteljev-dnevničarjev, ki dejansko poučujejo, pa 173.

Šolski proračuni so znašali 1931 36,86 milj., pa so do 1934 padli na 24 milj. Din, v 1935-1936 pa so se povečali na 25,2 milj. Din. Najsiromšnejšim šolskim in upravnim občinam je banovina podelila skoraj milijon podpor. Kar se z ozirom na težavni gospodarski položaj za omejit, je zidanje novih šol.

Število meščanskih šol je naraslo od 1933 do 1934 na 1934-1936 od 40 na 41, razredov od 213 na 231, učnih oseb od 403 na 462 in učencev od 7736 na 8409. Proračuni meščanskih šol so znašali 1935-1936 1,68 milj. Din. Tudi za meščanske šole je banovina občinam podelila okoli 300.000 dinarjev podpore. Številke srednjih šol izkazuje se letos znaten dvig. Od 1931-1932 do 1934-1935 je število razredov srednjih šol brez učiteljske

naraslo od 188 na 209, učnih oseb od 306 na 335 in dijakov od 7751 na 9185. Stanje srednjih šol pa bi bilo slabše, če ne bi imeli zas. srednjih šol, ki se jim posveča mnogo pozornosti. Od 1931—1932 na 1934—1935 je število razredov zas. srednjih šol padlo od 29 na 26, število dijakov pa od 1148 na 1074. Treba bo podvojiti napore, da se zas. srednjim šolam omogoči razvoj, če hočemo razbremeniti državo in če hočemo, da ostane srednja šola v obče na višini časa.

Tehnični oddelek

Izdatki tega oddelka tvorijo 38,2% vsega proračuna. Najtežje breme je vzdrževanje banovinskih železniških dovoznih cest ter subvencioniranih cest, ki skupno merijo okoli 4.100 km. Predvideni krediti bodo komaj zadoščali, posebno letos zaradi mile zime, s kateri ceste niso počivale pod snežno odejo in te bil tako upel jesenski posipa malenkost. V rednem proračunu določeni zneski so določeni pred vsem za vzdrževanje že obstoječih cest, dočim se stroški za nove zgradbe krijejo iz banov. in drž. fonda za javna dela. V letu 1935/36 je bilo na novo zgrajenih 21,25 km banovinskih cest, rekonstruiranih pa 18,3 km. Izvršeno je bilo veliko regulacijskih del, nadalje je bilo zgrajenih 8 vodovodov za 7 vasi in 1 mesto s ca 2.800 prebivalci itd. Omembe je vredna akcija banovine, da je prevzela brigo za pravočasno predelavo tehničnega elaborata za gradnjo vseučiliške knjižnice v Ljubljani, ker bi sicer utegnil še drugi zapasti s trudom pridobljeni drž. gradbeni kredit. Dalje je banovina organizirala in finansirala akcijo za napravo tehničnih elaboratov za avto-cesto Ljubljana-Sušak in modernizacijo ostalih državnih cest. Na ta način bodo potrebni tehnični elaborati pripravljeni, čim bodo krediti v te namene na razpolago.

Trgovina, obrt in industrija

Tudi v novem proračunu nametava banovina pospeševati obrt kot doslej. Toda referat bo treba zopet razširiti in mu na-oditi prirejanje še nadaljnjega strokovnega poudarka. V ta namen bo potrebno sodelovanje z evropskim zavodom za pospeševanje obrti pri Zbornici za trg, obrt in industrijo, da se ustvari doboletna želja interesov po enotnem nastopu in programu obeh zavodov.

Organizacija turizma je bila sene deloma izročena javnim telesom, največ pa so se ji posvečale zasebne organizacije in po interesi sami. Turizem bo treba obvezno organizirati in razširiti tudi organizacijo banov. turizma-prometnega sveta, ki naj združi skupne naloge lokalnih

Strokovno šolstvo je lani zelo nazadovalo in je od 63 ostalo le še 38 šol. 21 se jih je pretvorilo v tečajne, 4 pa so bile ukrajene.

Pri takem stanju šolstva ne smemo ostati in je potrebno, da šolska bremena nosi država.

Banovinski dohodki

Pri dohodkih za kritje banovinskih izdatkov je potrebno upoštevati, da banovina tudi s te strani ni odvisna. Navezana je v glavnem na državne davke, odn. doklade, lastnih virov pa banovina skoraj nima. Ker so banovini odvzeti najboljši finančni viri odpade ves odlij natezanja državnih davkov na samoupravo. Pri tem se pa še trdote in neenakosti posameznih davčnih oblik stopnjujejo, čimveč samoupravnih doklad se nanje nalaga. Dokler ne izide zakon o samoupravnih financah, bi morala pač država prispevati k kritju izdatkov banovinskega proračuna, ker je od 1929 dalje orenela mnoga bremena na banovine, bodisi s posebnimi zakonskimi predpisi, bodisi dejansko s tem, da je kreditne za gotove potrebe v drž. proračunu kratkoma črtala. Zato je določena v predlogu proračuna drž. dotacija v znesku 2,7 miliji din.

Odstotek doklad je ostal neizpremenjen, resnica je tudi, da so doklade v dravski banovini najvišje, vendar jih ne morem znižati, ker ne morem znižati izdatkov. Del teh doklad je namenjen za nadomestilo za osebno dela, ki se v naši banovini ne izvajajo.

Finančni viri so nadalje ostali v glavnem neizpremenjeni in večjih bistvenih izprememb ni. Ker so finančni viri omejeni in ni mogoče misliti na zvišanje dohodkov, je tudi nemogoče misliti na povečanje izdatkov preko predloga.

Dobro se zavedam, da proračun ki ga imate pred seboj, ni idealen, da v njem ni najti marsičesa, kar bi bilo za gospodarski in kulturni napredek našega naroda nujno potrebno in da mnoge postavke v proračunu še izdaleka ne morejo zadovoljiti vseh želj in dejanskih potreb, toda po drugi strani je vendarle razveseljivo dejstvo, da je proračun, kakor Vam je bil predložen, realen in je zato naše upanje utemeljeno, da bo mogoče izvesti program in zadostiti potrebam vsaj v onem obsegu, ki ga ta proračun zahteva.

S tem sem Vam v glavnih obrisih naznačil program in naloge, ki jim hoče banovska uprava posvetiti v bodočem proračunskem letu svoje delo. S tem programom stopamo pred Vas z zavestjo, da je gotovo mogoče ta program v marsikateri točki tudi izboljšati, ne da bi se morala zaradi tega potrebna sredstva povečati. Prosim Vas, da premotrite predloženi Vam proračun in ga, če vam bo všeč, potrdite in ga dajte

Pozor!

Aspirin pomaga pri bolečinah, prehladu in reumi. 20 Aspirin tablet stane 20 dinarjev. Torej: 1 Aspirin tableta samo 1 dinar.

Varujte se palčev in dezije na BAYER LEV KRIE

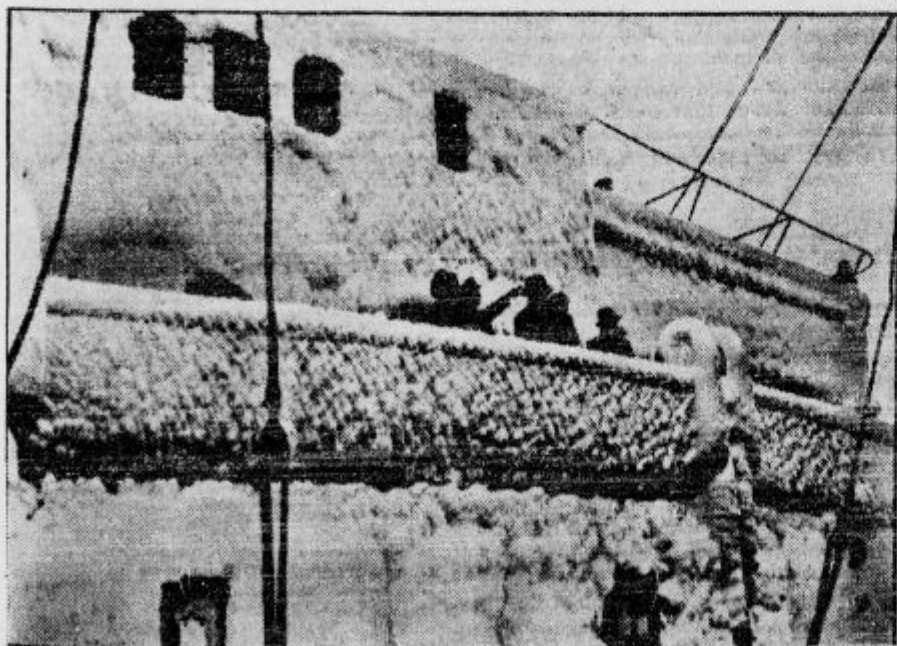
Oglaš. je registr. pod št. št. 1002 od 31. XII. 1935.

la v korist in za vsestranski napredek naše ožje slovenske domovine, kakor so z ljubeznijo na tem proračunu delali tudi tisti, ki so ga sestavljali in mu končno dali sedanjo vsebino.

Boga pa, ki naj v teh dneh vodi naše misli, naše besede in naša dejanja, iz dna duše prosim, da nam pri našem delu pomaga, da bi naši napori v teh dneh obrodili obilo sadov v radost in ponos našemu mlademu kralju, v korist naše ožje slovenske domovine, kakor tudi naše širše domovine kraljevine Jugoslavije.

Sveuski kraj pride vsako leto na oddih v južne Francijo. Je menda eden izmed najbolj »domačih« vladarjev.

Ta-le poljska tovarna ladja »Piłsudski« je priplula v newyorskó luko tako obdana z ledom. Ta slika dokazuje, kakšna zima vlada v Ameriki.

KAJ JE NOVEGA

Zanimiv sejni zapisnik

Na občinski seji 12. januarja 1936 občine Mozirje-okolica, poročata občinska odbornika Štruncelj Franc in Turnšek Makso, kot pregledovalca računov: Prejšnji imenovani občinski odbor je podelil gosp. Dragu Marušiču, odvetniku, in gosp. Rastu Pustoslemšku, novinarju v Ljubljani, častno občanstvo tukajšnje občine, in bivši imenovani župan Vencel Znidaršič je glasom sejnega zapisnika z dne 27. maja 1934 poročal, da je prvi daroval 1000 Din in drugi 500 Din za reveže občine. Preglednika računov sta ugotovila, da zgoraj označena zneska nista dospela v občinsko blagajno, in je občina imela pri tem imenovanju sledeče izdatke:

Za napravo dveh častnih diplom	600 Din
za avtovožnjo v Ljubljano, ko so	
bivši odborniki častno diplomu izročili	850 Din
Skupaj	1450 Din

Soglasen sklep navzočih občinskih od-

bornikov je: 1. Gosp. Drago Marušič in Rasto Pustoslemšek se črtata v seznamu častnih občanov tukajšnje občine, ker ni bilo osnove za njih imenovanje. 2. Enako se črta Vencel Znidaršič, zasebnik v Smihelu kot častni občan zaradi neresničnega poročila, ker je na občinski seji dne 27. maja 1934 trdil, da je bivši ban gosp. Drago Marušič nakazal pod št. VI. 9753/1, dne 18. aprila 1934 vsoto 1000 dinarjev z banovinskega reprezentacijskega fonda povodom njegovega imenovanja častnim občanom. Dekazalo se je, da je pod to številko nakazala banska uprava z bednostnega zaklada 1000 Din za občinske reveže, kakor so tudi druge občine takrat pod to številko enake podpore sprejele. Od gosp. Pustoslemškega dar 500 Din ni došel v ubožno blagajno.

VINA

za vse priložnosti naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

Ošišani jež in Slovenci

V Belgradu izhaja humoristični list »Ošišani jež« (Obriti jež). Ne rečemo, da ne priobči tudi kaj dobrega. V zadnji številki pa si je ta list dovolil neokusnost, ki bi je tudi povojni Balkanec ne smel sprejeti brez ugovora. Piše sledeče:

Škof Jeglič je šel rad med narod, da se je na hcu mesta prepiral o njegovi sreči in nesreči, o trpljenju in težavah, o vernikih in brezbožnikih. In tako je prišel do pastirčka. Mahnen je bil deček, še manjše pa je bilo njegovo krdelo: nekaj malih prašičkov, ki so se komaj gibali ob plotu. Vladika je hotel slišati želje tudi tega pastirčka in pobilže ogledati malo krdelec.

»Ker si tako mahnen in imaš tako mali trop, koliko dobiš mesečne plače?« vpraša škof.

»Stiri groše na mesec.«

»Zares malo je to,« dodal je Jeglič. »Tudi jaz sem pastir kakor ti, a imam večjo plačo.«

»A potem gotovo varuješ mnogo večje prašiče kakor jaz,« mu je odgovoril mali pastirček.

Tako »Ošišani jež«.

K neokusni šali, ki sploh šala ni, naj nam bo dovoljena sledeča opomba: Za Jugoslavijo tako zaslužni nadškof Jeglič ima tako sijajno plačo, da je moral odpustiti vso svojo služinčad in živi nadvse skromno življenje v stiškem samostanu. Kar se tiče njegovih »prašičev«, tu so mišljeni Slovenci, pa tole: Brez Jegliča in Slovencev bi ne bilo Jugoslavije, pa tudi ne tistih ogromnih palač in javnih del tam doli, za katera tudi Slovenci v izredni meri prispevajo. Tisti belgrajski gospodi, ki danes Slovence zmerja z velikimi prašiči, bo še presneto predla pajčevina po želodcih, če bodo bratje, ki jih ta gospoda v srcu sovražijo, nekega dne zadrignili svoje močnjake in nekoliko bolj skrbeli tudi — za svoj blagor.

**ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA
»DOMOLJUB«?**

Za Baragovo semenišče v Ljubljani

Ljubljanski škof prevz. g. dr. Gregorij Rožman je izdal pastirsko pismo za leto 1936. V prvem delu govori o sadovih evharističnega kongresa in o pogostem prejetanju sv. obhajila, v drugem delu pa o veličastni proslavi škofa Friderika Barage v Clevelandu, kjer so mu katoliški Slovenci postavili lep spomenik v kulturnem vrtu. V zvezi s škofom Barago piše g. škof dr. Rožman:

»Naša škofija nima nobenega spomenika škofu Baragi razen skromnega kipa v župnijski cerkvi v Dobrniču, kjer je bil krščen. Dobiti mora tudi pri nas dostojen spomenik. Toda kakšnega? Naša škofija nujno potrebuje novo bogoslovno semenišče. Sedanje je staro, nezdravo in premajhno. Po-

najnovejših cerkvenih in državnih odredbah bodo morali bogoslovci študirati šest let v bogoslovnem semenišču, torej mora biti za šest letnikov prostora. Tega pa v starem poslopju ni. Povečati se pa ne more. Kaj naj storimo? Ali naj odklanjamo tise, ki se hočejo posvetiti duhovskemu poklicu, ker nimamo za vse prostora? To bi bilo škodljivo. Saj še v naši škofiji primanjkuje duhovnikov, da niso vsa dušnopastirska mesta zasedena, kakor bi morala biti, povrh pa še tolikanj prosijo izseljenec v Južni Ameriki, Franciji in drugod za slovenske duhovnike. Ako jih jim ne pošljemo pravočasno, se morajo pogubiti. Torej ne preostane drugega, kakor da sezidamo novo bogoslovje, ki bo dosti ve-

liko in bolj zdravo. In to novo bogoslovno semenišče naj bo spomenik škofu Baragi, naj nosi ponovno ime: Baragovo semenišče. V njem naj se za bodoča stoletja vzgajajo duhovniki v duhu apostolske gorečnosti, da bodo vsi podobni svetniškemu škofu Baragi in tako vsak njegov živ spomenik.

Seveda poročate, da sedanji čas gospodarske stiske in pomanjkanja ni prikladen za zidanje tako velikega in dragega zavoda, ker zanj ni denarja, saj ga mnogi še za vsakdanji kruh nimajo. Prav dobro poznam veliko stisko, v kateri živi ves svet. A vedno je še dosti ljudi, ki niso brez vseh sredstev, ki morejo še brez lastne škode Begu kaj posoditi. Vemo pa tudi, da je največji blag slova tistih malih darovih, ki si jih človek tako rekoč od ust pritrga, ker so znak velike požrtvornosti in ljubezni do Boga. Zveličar je pohvalil mali vdovin dar, s katerim je dala vse, kar je imela, ne pa bogatinov, ki so od svojega izobila neznatno malenkost bahavo darovali. Na drugi strani pa je prav v časih brezposelnosti primerno, da se izvišujejo večja dela, pri katerih morejo mnogi zaslužiti vsakdanji kruh. Najboljša podpora brezposelnim je priložnost za delo in zaslužek. Kako naj dobijo ljudje delo, ako bi se vsi držali načela: v tej gospodarski krizi se ne smejo nobena dela vršiti, za katera se sredstva splošno med ljudstvom pobirajo, saj se pobira to, kar kdo prostovoljno in rad da v veliki in sveti namen. Slovenci v Ameriki so za Baragovo semenišče zložili temeljni kamen. — Zda nam domača škofija nadatje vati. Vem, da hoste po svojih močeh radi dali za lepi in veliki namen, da postavimo Frideriku Baragi dostojen spomenik, za škofijo pa oskibimo primerno semenišče. Posebno trkam na srca tistih, katerim je Bog tudi v teh težkih časih naklonil imetja več kot ga zase nujno potrebujejo. Način zbiranja se bo pozneje razglasil, danes vam samo povem, da je novo semenišče nujno potrebno. Vso zahtevo pa priporočam Vaši pobožni molitvi in prav posebno prosim, da jo vneto priporočate služabniku božjemu Frideriku Baragi.

Peter Križman:

Pust pripoveduje

Res, časi hudi so prišli,
še meni slabo se godi.
Kar blodno invam sem in tja
obstanka nimam pravega.

Navdšen sem prišel med km
za radost in veselje vaete.
Po vrsti tarnali so vsi:
»Prodaie ni, denaria ni.«

Med delavce sem se podal,
da zvrnemo ga kak bokal,
a tarnali so delavci:
»Nič dela ni, zaslužka ni.«

Tako zdaj grem med obrtnike,
tu nade lepe so, velike:
»Pust beži, nam gre preslahot!
vsi obrtniki mi reko.

Nazadnje grem še med trgovce,
saj veste, ti imajo novce.
»Preljubi Pust, pri nas ni nič,
odšel je zadnji že belšč.«

Nazadnje sem pa le dobil
par norcev, z njimi se vrtim,
vso noč sem pel in pif.
dokler jim žep ni — prazen bil.

OSEBNE VESTI

d 75-letnice je praznoval te dni vsoučeljski profesor dr. Murko, eden naših najbolj zaslužnih učenjakov.

d Zlato poroko sta slavila nedavno v Sisku 78-letni železničar v pokoju Ivan Senica in njegova 74-letna soproga, roj. Kožuh. Se na mnoga leta!

d 80. rojstni dan je obhajala v Smihelu pri Žužemberku mati tamošnjega župnika g. Zupanca Alojzija.

d Za bolgarskega poslanika v Belgradu je imenovan Karadjov, bivši bolgarski poslanik v Pragi.

DOMAČE NOVICE

d Konec razprave proti morilecem kralja Aleksandra. V Aix en Provence v Franciji je tamošnje porotno sodišče izreklo sodbo: Mijo Kralj, Pospilil in Rajčič pridejo v dosmrtno ječo. Odsotni Pavelič, Perčec in Kvaternik pa so obsojeni na smrt in jih čaka gelotina, ako pridejo francoski oblasti v roke. Perčec je spravljen na Dunaju, druga dva pa živata italijansko gostoljubje.

d 14 obletnico kronanja sedanjega svetega očeta Pija XI. je tudi Ljubljana lepo proslavila. Slovesnost je organizirala skupno z dijaškimi marijanskimi kongregacijami Akademsko zveza, predstavnica slovenskega katoliškega visokošolstva. V nabito polni uniojski dvorani so bili poleg drugih dostojanstvenikov tudi škof dr. Rožman, ban dr. Natlačen in ljubljanski župan dr. Adlešič. Program je obsegal več točk verske vsebine. Lep je bil zlasti govor akademika Verbica, ki je poudarjal mirovno poslanstvo papeštva.

d Z velikimi slovesnostmi so v Zagrebu proslavili 81 rojstni dan nadškofa dr. Bauerja. Obenem je nadškof proslavil svoj mašniški in škofovski jubilej. Vse prebivalstvo Zagreba je ob tej priliki nadškofa prisrčno pozdravljalo.

d Kilogram govedine stane pri nas 8 Din. Kako pa drugod? V Angliji 9, v Madjarski 13, v Češkoslovaški 15, v Franciji 18, v Nemčiji, Avstriji in Španiji 26, v Italiji 32 in v Švici 40 Din. Mesarji pridejo pri nas na svoj račun, ampak kmetje so udarjeni. Te številke kažejo, da drugod za kmeta boljše skrbe.

d Skratinka se je pojavila v Mariboru. Zanimivo pa je to, da je na tej bolezni obbolelo nenavadno veliko število odraslih.

d Vagon koruze za nezaposlene delavce v Trbovljah je izposloval minister dr. Krek od ministra za socialno politiko in narodno zdravje in to nezavisno od količine, ki jo bo še dal za to občino in brezposelne gospod ban.

d Pogovor radi načina pospeševanja konjereje v Sloveniji se je vršil te dni v kmetijskem ministrstvu v Belgradu. Konjerejo je pospeševalo doslej kmetijsko ministrstvo v vsej državi, samo v Sloveniji je vse to vzdr-

žavala banovina. V Belgradu so ob tej priliki razmotrivali tudi vprašanje prevzema Mlekarske šole v Škofji Loki, da bi tam bila mlekarška ustanova za vso državo.

d Zrakoplovno prego Praga—Sušak—Split—Dubrovnik bodo otvorili dne 16. maja t. l.

d Po snežnih metežih se je pretekli teden nebo zjasnilo in se je pojavil mraz, ki je dosegel v Ljubljani med zidovjem 10, na prostem pa tudi do 15 stopinj Celzija pod ničlo.

d Precej bo pomiloščenih. V območju ljubljanskega okrožnega sodišča računajo, da bo na temelju decembrskega pomiloščitvenega ukaza v območju ljubljanskega okrožnega sodišča pomiloščenih do 2000 oseb.

d Pravoslavni patrijarh se seli. V Belgradu zidajo velikausko stavbo srbske patrijaršije, v katero se bodo preselile vse najvišje oblasti srbske pravoslavne cerkve, ki imajo sedaj svoja poslopja v Sremskih Karlovcih. Le velika knjižnica bo ostala tudi nadalje še v Sremskih Karlovcih. Selitev bi se imela izvršiti šele koncem poletja, ko bo nova zgradba v Belgradu, ki se gradi na državne stroške, že toliko dograjena, da bo mogla sprejeti vse urade srbske pravoslavne cerkve.

ke leži na pokopališču; mnogo so trpele tudi strehe vaščanov. V gozdu izgleda, kakor bi tu divjala vojna. Koliko škoda imajo tu Oševčani in cerkev! Poleg sedanje krize še tak udarec. Če bodo merodajne oblasti priskočile na pomoč s podporami, je tudi ta prijazni gorski kot vreden teh.

d Rasširitev ljubljanske bolnišnice je neodložljiva slovenska zahteva. V ta namen se je vršil dne 16. febr. 1936 v Ljubljani velik manifestacijski shod, oziroma ustanovni občni zbor društva, ki naj si prizadeva, da reši omenjeno težko vprašanje. Pri volitvah je bil izvoljen odbor z dr. A. Serkom na čelu.

d Za 3 milijone 308 tisoč dinarjev tobaka sta v preteklem letu spustila v zrak Novo mesto in okolica.

d 367 škaflije saharina so našli orožniki v peči nekega posestnika v Lokovici pri Mariboru.

d Kakor razbojniki so se obmetavali. V ptujsko bolnišnico so prepeljali 9-letnega Slavka Zorca, sina mizarskega mojstra iz Grajene. Iz vurbereške šole grede je nastala med šolarji prava bitka, S kamenjem so se šolarji obmetavali, kakor razbojniki. Nekaj jih je lahko ranjenih. Zorec pa je dobil tako nevarno poškodbo, da bo najbrž oslepel. —

Zlatorogovo TERPENTINOVO MILO

Prepričanje gospe Ivanke.

Dobra ali zanikna gospodinja se najlažje spozna po njenem perilu. Vsaka gospodinja ima dandanes lahko lepo belo, pa trdno perilo. Seve ga mora prati le s terpentinovim milom Zlatorog, ki ima: 1. veliko izdatnost, 2. nedosežno čistilno moč, 3. daje obilno gasto belo peno in 4. deluje obzirno in hitro.

d V artilerijske podoficirske šole se sprejemajo mladeniči, stari od 18 do 21 let. Pojasnila se dobe pri Francu Per, kapetanu v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 4, priložiti 3 Din znamko za odgovor.

d Banska uprava je razpisala oddajo del za Podpečki most preko Ljubljanice. Odborni uradni proračun znaša 1.055.251 Din.

d Tudi to je trgovina s sužnji. Novosadska policija je po daljšem zasledovanju odkrila široko razpredeno organizacijo trgovine z belim blagom. Ta organizacija je imela že razpredene svoje mreže po Novem Sadu, Sremski Mitrovici in Sremskih Karlovcih ter drugih mestih. Glavni organizator te trgovine je bil Ludvik Civil, ki je imel povsod svoje pomočnike. Policija je te pomočnike vse pozaprla ter jih sedaj zasljuje.

d Izgubil je Milivoj Radosavljevič, bivši župan v Knjaževcu. Bil je obtožen, da je ponemiril 1.300.000 Din.

d Na mednarodnem frizerskem tekmovanju v Belgradu je odnesel prvo darilo mladi Dunajčan Karl Denzinger.

d Tudi v Olševku je bilo huč. Pred kratkim smo brali o razdeljanju, ki ga je povzročil vihar v prijaznem Predvdoru, prizanese pa tudi ni sosednjemu Olševku. Zalostni sledovi se kažejo na cerkveni strehi, odkoder je padala opeka in pločevina; vse polno ope-

Tudi od drugod poročajo o takih in slinih surovostih med mladino. Sadovi moderne vzgoje, ki ji je telesna »kultura« vse, plemenita srčna izobrazba, zasidrana v veri pa — španska vas.

d Znižanje cene, pa pojde v promet. V letošnji pridelovalni dobi so proizvedle naše sladkornice iz 58.480 vagonov sladkorne repe 6302 vagona sladkorja. Površina s sladkorno repo zasejane ploskve se je povečala od 21.882 ha v l. 1934-35 na 27.514 ha v letu 1935-36. Domača potrošnja sladkorja se cení na 8 do 7 tisoč vagonov. Od lanskega leta je ostalo še 3000 vagonov sladkorja neprodanega in se bodo zato letos zaloge sladkorja še povečale.

d Vedno ena in ista pesem. Licitacija za oddajo gradbenih del na cesti St. Vid — Jeperca je bila brezuspešna, ker ni bilo niti enega ponudnika. Najbrže je bila proračunska vsota prenizka. Krivda pa je tudi v tem, ker skoraj nobena licitacija ni gladko potekla, temveč se koraj redno vsaka licitacija razveljavi, da imajo podjetniki z licitacijami silno veliko dela, nič zaslužka in dosti stroškov. Potrebno bi bilo, da bi naši zastopniki proti temu rednemu razveljavljanju licitacij prav krepko nastopili.

d Tramvajsko sveto iz Splita v Solin in Trogir hoče zgraditi splitska občina.

Bolnim ženam

se izprazni čreva po uporabi naravnega

Franz-Josefove

gorkne vode neovirano in lahko.

Prej. po zbir. nos. pol. in nar. sdr. 8-12, 14-16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100.

IZ DOMAČE POLITIKE

d **Bizrečena** sta občinska odbora občine Rudnik pri Ljubljani in občine Orešje v Slov. Krajinu.

d **Ban dr. Natlačen** je vzel na znanje odstop občinskega odbora občine Dobova pri Brežicah.

d **Zaradi ugotovljenih nerednosti** je razrešen občinski odbor v Skofji Loki.

d **Nov gerentski svet** z mesnim župnikom Sokličem Jakobom na čelu je imenovan za okrajno hranilnico v Slovenjgradu.

d **Na shodu v Osijeku** je minister dr. Jančič povedal tudi tole: «Mi moramo početi in po zdravi poti, da se ognemo kukršnikoli pretrajevanju. Ne smemo pozabiti, da je pot, ki drži k avtoritativnemu režimu (samodržka vlada močne roke) krajša in da so poti, ki drže od avtoritativnega režima k demokratskemu, daljše in da moramo biti na tej poti oprezní. Da bi med ljudstvo zanesli nezaupanje do vlade dr. Milana Stojadinovića, so se združili najbolj neskladni politiki. Vsak mesec se pojavljajo zahrbtna rovanjenja in napovedujejo padež vlade dr. Milana Stojadinovića in z njim odhod demokracije, toda, bratje, jaz vam povem, da ni bina vlada dr. Stojadinovića niti trenutek od svojega začetka v nevarnosti, da bi morala oditi in da nima razloga, da bi šla vse dotlej, dokler bo pošteno in pravilno delala v korist države in narodne politike.»

d **Shoda Jug. rad. zajednice v Nišu** se je udeležil tudi minister dr. Krek, ki je v svojem turnu odobranem govoru izjavil tudi sledeče: «Poudarjam, da smo mi Jugoslavlani, da ljubimo to državo, da ima Jugoslavija v nas Slovenci, posebno v naši organizaciji najp. stenejšo, najzvestejšo in najbolj požrtvovalno čuvanje severne meje. Mi smo ob vsaki priliki delali na državnem in političnem polju za Jugoslavijo in podpirali vsako pošteno skupno delo, kjerkoli smo našli

iskrene in dobre sodelavce. In ker smo našli v voditeljih JRZ iskrene prijatelje, ki so hoteli in hočejo iskreno in prirečno, smo se jim takoj s polnim srcem pridružili.

d **Pod eno streho.** Po dolgem presledku se je sestel te dni v Belgradu viši odbor Jug. nac. stranke, ki ji je glavni tajnik senator dr. Kramar. Navzoči so bili tudi Pucelj, dr. Marušić in Mravljec, kar kaže, da hoče naša liberalna gospoda zopet vedriti pod eno streho, čeprav so se se včeraj gledali kot psi in mačke. Družji jih samo eno: nočejo da bi večina slovenskega naroda uredila svojo hišo po svoji volji.

d **Samouprava.** Po sklepu izvršilnega odbora Jugoslovanske radikalne zajednice bo pričel prihodnje dni izhajati v Belgradu osrednji organ JRZ Samoupravac. List bo izhajal vsak dan popoldne. Urejeval in smernice dajal mu bo poseben odbor, v katerem bodo imeli bivši radikali tri člane, bivša SLS enega in bivša muslimanska organizacija enega. Bog daj, da pridemo kaj kmalu od samouprave na papirju, k samoupravi v dejanju.

d **V »Politiki«** čitamo: Vsi člani upravnega odbora Jugosl. učil. združenja oddelka za Dravsko banovino so v disciplinski preiskavi in sicer radi neke resolucije, ki so jo razposlali v oktobru lanskega leta.

— Pri zaprtju motnih v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josel grenčice«.

d **Najboljši izhod — volitve.** V Kragujevacu je bilo zbiranje pristašev Ljube Davidovića in Jovana Jovanovića. Glavni govornik Dragoljub Milovanović, kandidat na listi dr. Mačka za Kragujevac, je med drugim naglašal, da so nove svečbodne volitve edini izhod iz sedanjega zametnega položaja.

d **Klub Jugosl. rad. zajednice** šteje sedaj 160, s klubom skupščinske večine pa 177 članov. Torej ima vlada v skupščini trdno večino.

Prizor iz zimskih sportnih iger na Nemskem smučarski skoki.

NESREČE

d **Vse imetje je zgorelo** posestniki Jožeti Kovač v Lokvici pri Mariboru. Ogenj je bil najhujše podtaknjen.

d **Požar je uničil** znano restavracijo Vintgar pri Bledu.

d **Pogorela je Dobajčeva koča** in Medvedovi hlevi v Spodnjem Gručovju pri Prihoju. Od goreče kože je veler zanesel ogenj še na slannato streho Medvedovih hlevov, ki so tudi pogoreli.

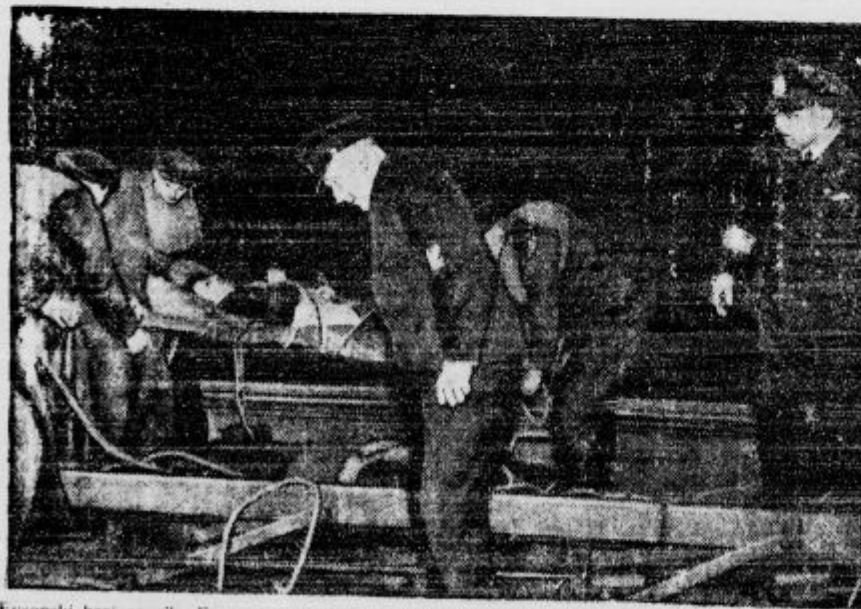
d **Hlod ga je podrl na tla.** V Spodnjem Logu pri Litiji je spravljal hlode 22 letni delavec Franc Smrdelj. Med delom ga je hlod podrl na tla. Pri tem si je Smrdelj zlomil nogo.

d **Ko je spravljal hlode,** so se ti zvalili na posestnika Janeza Urbasa iz Cerknice ter mu zmečali obe roki.

d **Ko sta nahajala cev s smodnikom.** Jakob Maks in Lužar Milan s Klanca v občini Dobruša sta nahajala s smodnikom 42 cm dolgo in v premeru 2 cm široko cev in iz nje nato streljala. Jakob Maks je držal cev, Lužar pa je od zadaj skozi luknjo zažgal smodnik. Ko je počilo, je cev z vso silo odletela Jakobu v desno oko, ki se je razlilo, in se mu zarila v glavo 5 cm globoko. Zaradi te grozne rane se je Jakob zgrudil na tla in je po nekaj minutah izdihnil.

d **Pri smučanju si je zlomil nogo.** Te dni je šel z drugimi smučarji na smuk na Veliko planino tudi Hrčner Josip, magistratni uradnik v Ljubljani. Pri smučanju v Tiho dolino je padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo nad gležnjem. Z velikim trudom so ga tovariši spravili do Stahovice, od tam pa z avtom v Kamnik in nato v Ljubljano.

d **Zašel je zamet.** Oni ponedeljek je bil sejem v Grahovem na Notranjskem. Gospodari so se vračali z živino v silnem snežnem meteu. Proti večeru je šel proti domu tudi Peček Jožef, gospodar iz Vel. Blok min. Radleka; tu je začel v zamete, obležal in zm-

Evropski brzi parnik »Evropa« je vozil iz New Yorka v Evropo. Med potjo je parnik dobil brezlično sporočilo, da je na parniku »Ilsestein« nevarno o hotel kurjač, kateri nujno potrebuje zdravniške pomoči. Parnik »Evropa« je takoj spremenil smer in naglo vozil proti parniku, ki je klical na pomoč. Na parniku »Ilsestein« so dobili bolnega kurjača in ga prekrkali na »Evropo«. Ta prizor je viden na naši sliki. Na parniku so bolnika pregledali in ugotovili, da se mu je vnel slenč. Naglo so ga operirali in ga tako rešili gotove smrti.

nil. Čoprav je klical na pomoč, vendar niso šli pogledat, kaj je Dobili so ga žele naslednji dan in ga prenesli domov. Sreča v nesreči je pač ta, da rajni mož ni izgubil denarja, ki ga je imel pri sebi, da bi si kupil nov par volov.

d Desno ključnico si je slomil na drsališču v celjskem mestnem parku 20-letni brezposelni vrtnarski pomočnik Franjo Mačkovec.

d Opekla sta se. Te dni je ljubljanska bolnišnica sprejela dva otroka, ki sta dobila zelo nevarne opekline. Triletna Milica Abadžić hčerka bivšega trgovca iz Ljubljane je prevrnila nase skodelico vročega mleka ter se močno poparila po rokah. — Iz Kočevja so pripeljali v bolnišnico 5-letnega rudarjevega sinčka Alojzija Drobniča, ki se je vsedel v skaf vrelega kropa ter dobil hude oparine po vsem telesu.

d Kakršno življenje... Te dni so našli v Mariboru v nekem hlevu obešenega bivšega izvoška Konrada Pukla. Pukl je bil nedavno obojen na 7 mesecev zapora, ker je lansko jesen zažgal hlev ter se v gorečem hlevu obesil. Gasilci so takrat rešili hlev in njega. Ze takrat je dejal, da se bo drugič bolje obesil in to se mu je sedaj posrečilo.

d Pri skladianju lesa je padel in si zlomil roko 32-letni brezposelni rudar Jože Zupan v Zagorju ob Savi.

d Zadnji yihar je v Bosni podrl 1300 brzojavnih drgov in pretrgal telefonske in brzojavne zveze na dolžini 400 km. Telefonske zveze med Zagrebom ter Sarajevom in Banjaluko so še vedno pretrgane. Tudi v južni Srbiji in Dalmaciji je zaradi vremenskih nepravil mestoma pretrgan ves promet.

NOVI GROBOVI

d K Gospodu je odšel po večno plačilo g. Luka Arn, profesor na Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Blag mu spomin!

d Blag jim spomin! V Polhovem gradu je umrl Franc Tomšič upok. poštni uradnik. — V Višnji gori je preminul Franc Skufca. — V Veržuju je zaspal o Gospodu Janko Panič, absolvent šentjurške kmetijske šole. — Na Pristavi pri Šmarju pri Jelšah je umrl tamošnji župan in veleposelnik Edvard Suppanz. — Pri Dev. Mar. v Polju je zapustila solzno dolino 80-letna baronica Marija Zierheim roj. Floh. — V Škofji Loki je odšla po večno plačilo 93-letna Marija Mohor. — V Šoštanju je šel po večno plačilo k nebeskemu Učitelju šolski upravitelj v p. Ivan Smolnikar. — V Laškem je zapustila solzno dolino Marija Seško. — Na Rečici ob Savinji so položili pod hladno rušo 87-letno posestnico First Ano iz Pobrežja. — V Št. Vidu nad Ljubljano se je preselila na drugi svet posestnica Ivanka Zakotnik. — V Cerkljah so pokopali nadučiteljico vdovo Eugenijo Vavken. — V Ljubljani so umrli: 97-letna Marija Sare, mati višjega državnega pravdnika Avgusta Munda roj. Potočnik, zasebnica Rozalija Pavšič, vdova po poštnem uradniku Marija Kristan, zasebni uradnik Ivan Prek, upokojeni železničar Anton Majcen, vdova po drž. oficijahu Jelka Brajer. — Rapotec, okrajni prosvetni referent Fran Merljak in Marija Kobentar roj. Müller iz Št. Jakoba v Rožu. Naj počivajo v miru!

Konkurz Vzajemse pomoči

Mnogi podeželski upniki so že napravili križ čez svoje zahtevke, ki so jim bili priznani na ugotovitvenem naroku v zadevi konkurza Vzajemne pomoči v Ljubljani. Upnikom je konkurzno sodišče priznalo v glavnem le plačane članarine odnosno premije, odklonilo pa je že plačane pristojbine, ker so se smatrale kot prispevek k režijskim stroškom pisarne in v plačilo dospele posmrtnine. Konkurz je bil, kakor znano, razglašen 12. decembra 1933. Poprej pa je bil nad Vzajemno pomočjo imenovan od banske uprave komisarijat. H konkurzu je prijavilo svoje terjatve okoli 4000 upnikov, članov Vzajemne pomoči. Do 32.000 članov pa sploh ni prijavilo terjatev. Konkurni upravitelj dr. Viljem Krejčič

je vodil mnogo civilnih pravnih, v katerih je za Vzajemno pomoč dosegel ugodno sodbo, le neka večja pravda še ni rešena pri stolu sedmorice v Zagrebu.

Konkurz sam bo predvidoma dokaj ugodno končan. Konkurni imovina Vzajemne pomoči je do malega vsa vnovčena in naložena pri Državni hipotekarni banki, v kolikor ne obstoja iz vloge pri Mestni hranilnici ljubljanski, kjer je bila večja vsota naložena še pred naložitvijo konkurza. Če bo imovina, naložena pri Mestni hranilnici ljubljanski, razpoložljiva, in če bo velika pravda ugodno potekla, bodo konkurzni upniki prejeli skoraj 100% od zneska, ki jim je bil priznan od konkurznega sodišča.

Zopet 800 družinskih članov na cesti

Tvornica usnja bratov Woschnagg v Šoštanju je dne 8. februarja odpovedala svojemu delavstvu z objavo, da bo podjetje dne 22. februarja zaprlo obrat, in je z omenjenim dnem odpuščeno tudi vse delavstvo. Podjetje utemeljuje zaporo obrata s krizo, ki je zajela vse usnjarsko industrijo, kakor se je to ugotovilo na znanem sestanku tovarnarjev usnja dne 7. t. m. v Celju. Z zaporo obrata v Woschnagovi tovarni bo 22. februarja vrženih v brezposelno stanje 350 delavcev in delavk, ki bodo ostali brez vsakega zaslužka, poleg delavcev pa bo prizadetih tudi okrog 800 njihovih družinskih članov. Vsi ti reveži bodo ostali popolnoma brez vseh sredstev za življenje ter bodo izpostavljeni največji bedi. Poleg delavcev in njihovih družin pa bodo prav tako prizadeti tudi šoštanjski obrtniki, posebno trgovci, mesarji in peki, pri katerih

delavstvo nakupuje živila in druge potrebščine. Povprečno se lahko računa, da izda vsak delavec na mesec 480 Din za razne življenjske in gospodarske potrebščine. To znači pri 350 delavcih povprečno 175.000 Din mesečno, ki jih bo izgubilo šoštanjsko gospodarstvo. S tem bo prizadeto vse mesto in tudi okolica, saj lahko trdimo, da živi ves Šoštanj od delavstva, ki je zaposleno v Woschnagovi tovarni.

V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna

Franz-Josefova

grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. Franz-Josefova voda milo deluje in zanesljivo odpravlja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

RADIO

od 20. februarja do 27. februarja 1936.

Četrtek, 20. februarja: 12 Plošče. 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Radijski orkester. 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. 18 Plošče. 18.40 Slovensčina za Slovence. 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura. 20 Veliki predpustni radijski sejem. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Plošče. — Petek, 21. februarja: 11 Slovenska ura. 12 Plošče. 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Plošče. 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. 18 Ženska ura. Vzgoja maloletnega otroka. 18.20 Plošče. 18.40 Pravno predavanje. 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura. 20 Prenos z Dunaja. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 22. februarja: 12 Plošče. 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Čas, objava sporeda, obvestila. 13.15 Plošče. 14 Radijski orkester. 18.40 Zdrav in pomanjkljiv govor. 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 19.30 Nac. ura. 20 Zunanji politični pregled. 20.20 Priredbo gostovanja. 22 Čas, poročila, objava sporeda. 22.15 Radijski jaz. — Nedelja, 23. februarja: 8 Telovadba. 8.30 Napoved časa, poročila, objava sporeda. 8.45 Radijski orkester. 9.45 Versko predavanje. 10 Prenoš cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. 11 Vesele in poskočne. 11.40 Otroška ura. 12 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 12.15 Radijski orkester. 13 Plošče po željah. 16 Kmetijska ura: Prastice. 16.20 Revija naših šramlov. 17 Gospodinjstva ura: Jajca v kmet. gospodinjstvu. 17.15 Revija naših šramlov. 18 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 20 Napoved časa, poročila, objava sporeda. 20.15 Kurent — godčev-

ski patron. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 24. februarja: 12 Plošče. 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Radijski orkester. 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. 18 Zdravniška ura. 18.20 Plošče. 18.40 Kulturni pomen vseh učilnic s posebnim ozirom na slovensko univerzo. 19 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura. 20 Čudne zgodbe Janeza Salatnika. 21 Plošče. 21.30 Hrvatski predpustni narodni običaji. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Ura plesne glasbe. — Torek, 25. februarja: 11 Slovenska ura. 12 Plošče. 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Radijski orkester. 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. 18 Za smeh in dobro voljo. 18.40 Filozofija zadružnega gospodarstva. 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura. 20 Gorenjsko ženitovanje. 21.15 Radijski orkester. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Za židano voljo in ustni večer. — Sreda, 26. februarja: 12 Plošče. 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Plošče. 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. 18 Otroška ura. 18.20 Zvijetopka. 18.40 Navarnost slabe orientacije. 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura. 20 Koncert mladinskega okteta iz Trbovelj. 20.45 Orkestrski koncert. 21.15 Koncert Radijskega orkestra. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Radijski orkester.

»Zastonj zidate cerkve in šole in ustanovljate misijone, ako ne znate upotrebiti obrambnega orožja lojalnega katoliškega tiska...«

(Papež Pij X.)

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

Tako na severni kakor na južni fronti vrše italijanski aeroplani vsak dan poizvedovalno službo. Seveda nosijo vedno tudi bombe s seboj, ki jih odlagajo nad abesinskimi vasi in postojankami. V okolici Desia, kjer menda biva sedaj abesinski cesar, so italijanske bombe zažgale velik gozd, ki je gorel cel teden. Italijanski aeroplani letajo včasih zelo nizko. Kot posebnost zračne službe iz prejšnjega tedna javlja časopisje, da so Italijani z zraka spustili na nekega abesinskega vojaka steklenico znanega vina »kijantio«. Polna steklenica je priletela iz zračnih visav abesinskemu revežu ravno na glavo in ga tako poškodovala, da je umrl. Italijani pri svojih zračnih napadih

... To je potrdil te dni v angleškem parlamentu tudi angleški zunanji minister Eden. —

V preteklem tednu so na posameznih krajih severnega kakor južnega bojišča divjali hudi boji. Po uradnem poročilu abesinske vlade so imeli Italijani pri spopadih v gorovju Tembien 20.000 mrtvih. Tega seveda ... Abesinci pa povdarjajo, da so z oblekami padlih Italijanov mogli obleči celo brigado svojih vojakov.

Na jugovzhodni fronti dela Italijanom ras Nasibova armada velike težave. Po hudih bojih je zavzela zelo utrjene italijanske postojanke okrog Kuratija, ki je 80 km južno od Sasabane in prodira dalje. Da Italijanom na ... kaže tudi poročilo iz Rima, ki pravi, da se je general Graciani poslovil od jugozapadne armade.

Zanimiva so italijanska uradna poročila, ki vedo, da italijanska vojska ni imela doslej niti 1000 mrtvih in da je v bojih padlo le 427 vojakov.

Najtežje vprašanje, ki ga morajo Italijani premagovati v Abesiniji, je vprašanje pre-

hrane vojske. Danes ima Italija na afriškem bojišču 400.000 vojakov in 100.000 delavcev, za katere je treba na dan čez 6000 ton živil. Nad 1200 tovornih avtomobilov prevažajo dnevno hrano in vojni material in ceste so že tako izrahljane, da je treba tudi nove ceste stalno popravljati. Kmalu se prične vsakoletno veliko deževje in tedaj se zlasti v severni Abesiniji spremeni vsa pokrajina v deželo hudournikov, ki odnašajo vse, kar jim pride na pot. Sedaj grade Italijani velikanska skladišča, da bodo že pred začetkom deževja vse čete z vsem preskrbljene.

Zadnja poročila pišejo o izjavi italijanskega maršala Badoglio, da so Italijani dosegli veliko zmago okoli Aradama, južno od Makale. Abesincev da je padlo nič koliko, celo Italijani da so imeli v teh bojih 400 mrtvih in 500 ranjenih. Bomo že v par dneh videli, koliko je resnice na vsem tem.

Kitajska dobi demokratično ustavo

Dočim skoraj na vsem svetu opazujemo vedno večje nagibe k centralizaciji, gre Kitajska v tem pogledu v obratno smer in se trudi, da politično oblast čim bolj prenese na narod. Kitajski državniki so se sporazumeli za načrt ustave, ki naj ustvari zamisel Sunjatsena, očeta kitajske revolucije in da kitajskemu narodu državno obliko na načelih zapadnega demokratizma.

Pričakujejo, da bo narodni kongres, ki se sestane 12. novembra t. l. v Nankingu sprejel to ustavo. Nova ustava kitajske republike na načelih nacionalizma in jamstva obstoja za ves narod ter razdelitev celokupne državne uprave na pet delov, ki bodo nosili ime Juan: izvršni Juan, zakonodavni Juan, pravniški Juan, poizvedovalni Juan in nadzorstveni Juan. —

Na londonskih ulicah se je te dni pokazal kolesar, ki se je vozil na kolesu, katero je krmari s krmikom. Ali se bo ta novotarija obnesla ali ne, to se bo čele videlo.

V času, ko je narodna kitajska vlada v Nankingu imela takorekoč dolžnost varuha na mnezrelim kitajskim narodom, se je ona predvsem trudila, da vzgoji Kitajce v pogledu njihovih pravic in dolžnosti proti državi. Novi notranji minister general Cjang-Džo-Piu misli, da je napočil čas, ko se kitajski narod lahko proglasi polnoletnim in da je končana priprava naroda za demokratično sodelovanje pri državni upravi. Množice kitajske države, ki tudi v dobi največje moči Kitajske niso imele pravice odločbe pri državnih poslih, bodo stopile po narodnem kongresu v novembru 1936 v vrsto narodov z demokratično upravo.

★

Protizidovski nemiri na Poljskem

V malem mestu Zagorovu v okraju Kjelce je te dni ponovno prišlo do protizidovskih demonstracij. Policija je bila tako hudo napadena, da je morala uporabiti strelno orožje. Pri tem je bilo pet demonstrantov ubitih in mnogo ranjenih. Z uradne strani ne poročajo točnega števila ranjenih, zasebno govore o dvajsetih. Do spopada je prišlo, ko je okrog sto kmetov iz okolice pod vodstvom nacionalnih demokratov udrl v sinagogo (židovski tempel), kjer je bila zbrana cela židovska občina. Malo število policistov je zahtevalo pomoč od okrožnega urada. Ko so policisti poskušali demonstrante ustaviti, so jih ti napadli s kamenjem. Dvanajst policistov je bilo pri tem hudo ranjenih.

Sv. Gregor. Prosvetno društvo priredi v marcu enodnevni kmetijski tečaj »sadjereji in kmetijstvu. Ker je tak tečaj velike važnosti, zato pričakujemo velike udeležbe. Kdaj se bo tečaj vršil, objavimo pravočasno. — Za pustno nedeljo, dne 23. februarja, pa vprizori naše društvo veseligojo »Cigani« v treh dejanjih. Začetek ob 3 popoldne. Pridite v obilnem številu!

Zimski pohodništvo in ope armade so se vršili v i jancoskih Alpah blizu Ga-Pa. Nastopili so tudi veliki in težki tanki.

ITALIJA

s Drobil. V Afriki je umrl Leopold Podgornik, ki je bil odšel tjakaj kot delavec s prvim transportom septembra lanskega leta.

Na afriškem bojišču sta p. d. la zagrizena fantista-Slovenca Razepe iz Idrije in Gate iz Cerkevne. — Te dni je bila po vsem Primorju huda burja, ki je dosegla v Trstu in Vipavski dolini hitrost 60 kilometrov. — V bitki pri Aksumu v Afriki je padel infanterist Ernest Fajdiga, doma iz Vrsarja v Istri. — 18 stopinj pod ničlo je kazal te dni termometer v Trbižu. — Na Bogatinu sta se ponesrečila alpinec Grandi in granicar Sanita. Spodrsnila sta po ledeni plošči in padla 20 metrov globoko v nek zleb. Pokopali so ju v Tolminu.

s To la ono iz Korotana. Za župana v Smarjeti v Rožu je zopet izvoljen Jože Križnik, podžupan pa je na temelju dogovora nadučitelj Franc Stertinič. — V St. Vidu v Poduni so pokopali p. d. Smoleje. — V St. Jakobu v Rožu so djali v grob: Jožefa Kravanja iz Svetenji pri Krajevcu; Pibrovega očeta iz Breznice; 43 letno Ano Weber iz Področice in Nagelovega očeta iz Podgrada. — Dosedanji ravnatelj celovške realke dr. Lese je stopil v pokoj. — S karbidno lučjo se je nevarno poskoval vlakovodja Albert Lepuschitz iz Podgorij. — Pri Krvi Vrbi je zavozil motorni kolesar Karl Trampitsch v skupino orožnikov in jih 5 teže poškodoval.

SVICA

s Velikih se boje, malih pa kaj malo. Petrolejskih sankcij proti Italiji najbrže ne bodo izrekli pri Zvezi narodov. Pravijo, da bi brez dobavljanja Amerike bile brez učinka. Ker je Italija poleg tega nakupila mnogo ladij za prevoz petroleja in ker bi tudi ameriške ladje dobavljale v Italijo petrolej je — tako pravijo

— nemogoče preprečiti, da bi dobila Italija petrolej. Dobiček velikih ameriških trdk je zopet enkrat potisnil v ozadje vse druge ozire. Če bi Amerika uvažala v Italijo les, bi najbrže tudi lesne zatvore ne bilo.

NEMCIJA

s Zopet so na dnevnem redu številne obzodbje katoliških ljudi, zlasti duhovnikov in redovnikov. Celo vrsto redovnic so obsodili pod krinko »tihotapstva deviz«. Policija je zaprla zelo veliko število voditeljev katoliških mladinskih organizacij. Med drugimi so zaprli prelata Wolkerja in 150 katoliških duhovnikov. Kardinal Faulhaber je vložil pri nemški vladi ugovor, in vatikansko glasilo zelo ostro piše proti najnovejšemu preganjanju katoliške Cerkve in duhovščine v Nemčiji.

s Cesarstvo hočejo proglasiti? V političnih krogih širijo vesti, po katerih naj pride v Nemčiji do proglavitve cesarstva. Zlasti med meščanskim in kmetijskim prebivalstvom se opaža močna agitacija za monarhijo, ki naleti na odlično razumevanje. V glavnem se omejujejo štiri kandidati: princ Viljem Pruski, najstarejši sin bivšega nemškega prestolonaslednika, dalje vojvoda Avgust iz Braunschweiga, ki je kandidat generala Göringa, dalje princ

BANKA BARUCH

11. Rue Aubert, Paris (9^e)

Odpredaja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetnej.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 2064-65 Bruxelles. FRANCIA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1194-95 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 2067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček, nakaznice

Hessenski, ki ga protežirajo in podpirajo z vsami silami nemški narodni socialisti, ter vojvoda Sachsen-Koburški. Slednji je v rodbinski zvezi z angleško kraljevsko rodbino. — Nam se zdi, da bi g. Hitler rad sam ostal najvišji državni poglavar, zato iz te moke najbrže ne bo kruha.

FRANCIJA

s Sadovi socialistično-komunističnega učiteljstva se kažejo v Franciji bolj in bolj ne samo na kulturnem polju, temveč tudi v zunanji politiki. Sovjetski maršal Tuhaševski je došel iz Londona v Pariz, kjer je imel številne sestanke z vodilnimi osebnostmi francoske vojske. Francosko-ruski vojaški dogovor bo v kratkem potrjen. Generalni štabi obeh držav že izdelujejo načrte za primer napada Nemčije na eno obeh držav. Tudi hoče dati Francija veliko posojilo Rusiji. Izredna naklonjenost Francije do Rusije ima večino francoskega parlamenta za seboj. V francoskem parlamentu pa je zelo močna skupina poslancev, izvoljena po volji francoskega učiteljstva, organiziranega v marksistično komunističnih zvezah. Zato je pravilno, ako smo napisali v uvodu, da je sedanja naklonjenost Francije do ruskih svetovetov plod političnega dela socialistično-komunističnega učiteljstva. Tako je, oziroma bo povsod, kjer se krščansko učiteljstvo zastopavlja, liberalno-komunistično pa časti in podpira.

Spomladi izbruhne vojna v vzhodni Sibiriji, domneva sovjetska vlada.

Združene države Sev. Amerike imajo 127.521.000 prebivalcev; za 4 milijone več kot pred šestimi leti.

V predmestju italijanskih Benetk je zletela v zrak velika tovarna za mehanične ure.

Mlin v Pečeh

Spisal Gustav Strniša

Nadaljevanje

Mož ji ni nikoli ničesar omenil, niti z besedo, niti vedela je, da mnogo trpi. Včasih ga je videla ponoči tavajočega po mlino, ko si je rval ase in se trpinčal z mračnimi mislimi. Vedela je, da je nikoli ni ljubil, saj je ni poročil iz ljubezni. In prav zato ga je skušala še bolj prikleniti, da je postal včasih napram nji ves mehak, skoro nežen.

Spoznala je, da je v njem nekaj virašatega, kakor v vseh Pečovskih, kar ji je sicer vedno privrival, saj ni bil kakor babica, ki se je le prerada zdelala, da pozna Torko in sluhi večkrat navzočnost duhov, ki v skalah gospodujejo. Če se je pripetila kak nesreča, ga je videla, kako je skrivaj žugal proti mrkim klečem, trzal obraz in prelil ter zažrtano mrmral, da bo spustil vse skupaj v zrak. Vse to se ji je videlo skoraj otroško in vendar tudi resno, če se je spomnila, da so ti ljudje tod doma, da so priklenjeni na te čeri bolj kakor na vse drugo in da jim je nazadnje, če je o stvari govori premisljevala, celo neka opora la domišljija, saj vidijo odkod izvira vse kar jim ni ljubo, počasi se ona sama vedno vprašuje, zakaj je nesrečna in kdo ji povzroča bolečino in razočaranje, ki jo ima vsak v življenju.

Dočim je Agata spoznavala moža največ po klepanju iz zunanjih dogodkov, ko je opazovala njegovo prav, če se mu je pripetilo, kaj veselega, žalostnega, ga je moli poznala vse globlje in temeljitje.

Lamez je vendar ostal za obe uganka, ki je bila mogla nikoli popolnoma razrešiti, čeprav je bil samo preprosti mlinar, toda na njem je bilo preveč svojiscvenega, samoniklega in tudi globljega, česar nista mogli dojeti. Rohne si je mnogo pridobil s svojim premišljevanjem in samevanjem, to je dolge noči prečel v mlino prisluškujoč last-

nim mislim, ki jih je razpredal med enakomernim ropotanjem koles ter reševal razna vprašanja preprosto brez priručne modrosti, stvarno in pametno ter si je zato tudi prihranil marsikatero uro razočaranja.

Sicer pa je bil Pečovski za svojo ženo Agato dober mož, čeprav ni bil nikoli do skrajnosti odkritosrčen, ne, da bi bil namenoma tak. Da se ni pred njo popolnoma razgalil, mu ni dovolila njegova moška čud in pa — manjkalo mu je resnične in velike ljubezni do svoje žene. Nikoli si ni priznal da ni prebolel svoje prve resnične ljubezni, toda vedel je, da frpi njegovo srce, čeprav je samo včasih izbruhnilo v njem vse zalajevano. Zagrenjena mržnja do usode mu je tedaj vzkipevala, da se je ponoči zaklepal v mlin, spustil kolesje, da je ropotalo, a sam je pričel razgrajati in letati okoli ter kričati, samo, da si je dal duška in se počasi pomiril.

Sicer so bili taki izbruhi redki, a zato tem silnejši, kajti bolečina je prekipela v bolešno besnost in ni se mogel več zalajevati in brzdati, čeprav si je še tako želel in se je jezil nad svojo notranjo šibkostjo.

Cetudi se je v vsakdanjem življenju sicer obvladal, se je vendarle tudi pripetilo, da je pošlil nenadoma razdražljiv in siten. Če je sam opazil ta izbruh, se ga je takoj zasramoval, kajti to slabost je skrival in jo hranil za se, zato je bil ves nesrečen, če se je spozabil, očital si je šibek značaj in se smatral za premalo močnega.

Nekdaj je presenečil v mlino petelina, ki je čepel na kupu žita in ga kluval. Tedaj ga je obšla hipna besnost, pograbil je kolo in ga treščil ob zid, da je padel mrtev na tla.

petelinom ter sem ga ubil.

Zdaj se je obtoževal:

»Da se nisem premagal niti nad nedolžnim in listega petelina ni mogel zlepa pozabiti. Kako je mogel biti tako divji, zakaj je vzkipeval in nem tako mržnja, saj živalec ni sovražil niti tedaj ne, ko jo je treščil ob zid. Vzrok je pač moral

biti nekje globlje, morda v zalajevani strah, morda v pretrpanem premišljevanju? Vedel je, da je to neka napaka v značaju, da on sam sliči melu, ki je soliden in močan ter mnogo prenese, a nekega dne, ko naložiš vanj samo majhno brašno in ga brezskrbno zavežeš, ti kar na lepem poči, da se ti vse, kar imaš v njem, sšrepe po fleh.

Pečovski so bili zelo bogati, njih mlin je bil znan daleč na okoli po ves dan hoda so vozili kmetje na mletvo. Sam je mnogo kupčeval z moko in jo prodajal tudi v Mestu na trgu. Ostal je vedno kmet. Ko se je vrnil iz šole je bil še bolj prepričan kakor kdaj popreje, da je srečen človek lahko samo kmet in da je le kmet najbolji koristen človeški družbi, ki skrbi, da zemlja rodi brez česar bi morali vsi poginiti. Solo je obiskoval le nekaj let in se vrnil domov. Sovražil je mestno razvajenost in zato je bilo v njegovi hiši vse preprosto in res kmetiško kakor pri njegovem okorelem očetu, ki ni pustil sinu nikoli veljati niti pri ženitvi ne.

Rohne se je boril proti silam, o katerih je slutil, da so mu nasprotni, proti prirodnim nezgodam, ki jih je moral pretrpeti v Pečeh, kjer se je sicer čutil res močnega in neodvisnega.

Lahko bi vse opustil, toda preveč podjetnosti je bilo v njem in smatral si je za dolžnost, da svoje podjetje še okrepi in si pridobi še večje premoženje kakor ga je že imel. In boril se je proti ognju in povodnji, ki sta ga večkrat obiskala v njegovem brezdnju.

Sicer pa je bilo že nekaj borbenega v njegovi naravi in kar presenečen je bil, kadar je laka stvar izpadla brez posebne sile in tegobe, saj je bil že vajen boriti se.

Kadar je izbruhnila v njem njegova prirodna gonska strast, v kateri se je zelo zalajeval, se je je kar zasramoval ker se mu je videla sama mehkužnost. Boril se je sam s seboj in molčal. Ko je naposled klonil, se je čutil zelo ponižanega in osramočenega perd samim seboj.

PO DOMOVINI

Zlata poroka

Dne 9. februarja sta praznovala na Puterhofu pri Trzinu zlato poroko Anton in Marija Weiss. Zlatoporočca sta vzor kračanki ljubezni in v tem duhu sta vzgojila osem otrok, od katerih živita še dva sina in dve hčerki. Zlatoporočenec je bil že od mladih let lovski paznik in je bil odlikovan z zlato medaljo za 40 letno službovanje pri bivšem veleposelniku Fuchsu na Spodnjem Jezerstvu. Od tam se je preselil na veleposelstvo barona Borna na Puterhof. Tam je zopet nadaljeval svoj lovski poklic, dokler ga ni zadela nesreča leta 1929, ko je pri zaledovanju jelena po nesreči poskočil levo roko. V pokolu se je posvetil čebelarstvu, ki mu je sedaj največja zabava. Oba zlatoporočca sta daleč znana po svoji ljubeznivosti. Moč prav raz pripoveduje zanimive dogodke iz lovskega življenja. Blaževemu očetu, ki gre že v 80. leto starosti, in šest let mlajši mamici iskreno čestitamo in želimo, da bi jima Bog dal še mnogo zdravih in srečnih let.

Ižansko pismo

Od več strani slišimo, kako se na novo preurejajo občine, katere so nacionalni voditelji začeli spominjati premetavali po svoji volji v letih 1933 in 1934. Poglejmo našo ižansko občino. L. 1933 so bivali občino Iška loka, ki ima faro in šolo na Igu, priključili občini Tomišli, kamor Iška loka in Matena sploh ne spadati. Vsi splošnega ljudstva odpora v teh dveh vaseh so jim takrat na glavarstvu rekli: Če boste pri občinskih volitvah v Tomišlju 15. okt. 1933 volili nacionalno listo Jak. Modica, boste potem priključeni občini Ig. Tako je ta lista v Tomišlju res »zmagala«, kot je bilo to že naprej določeno. Občina Iška loka je bila priključena občini Ig. Ker so se bali, da na Igu ne bo »zmagala« nacionalna lista Jož. Hitejca, so občini Ig. priključili iz občine Želimlje vasi Skrilje in Golo, ne da bi sploh kaj vprašali Ižance. Če so s tem zadovoljni. Kajti ti dve vasi ne spadati ne v faro ne v šolo na Igu, ampak imajo svojo faro in svojo šolo na Golem. Posledica je bila povisjanje občinskih določil za 100 odstotkov v občini Ig. zaradi

ceste na Golo in šole na Golem, in seveda, kar je bilo glavno, nacionalna lista je »zmagala«; kajti našo listo so iz vasi Skrilje—Golo volili — trije, nacionalno pa ob 120. Kaj se je pri tistih volitvah vse godilo, bomo še govorili in tudi ižansko tovarno za predelavanje volilcev bomo še popisali. Nacionalna fronta je imela 8. jul. 1934 okrog 45 glasov večine in v hribih je dobila 120 glasov. Iz tega se jasno vidi, kdo je ižanski nacionalistom izdatno pomagal k »zmagi«. Računi so jasni. Še bolj jasno pa govorijo obč. ceste v Iško loko, Mateno in Iško vas. Za nekatere obč. ceste je bil oklican kuluk. — Že skoro mesec dni se vrši tedensko dvakrat v našem prosvetnem društvu tečaj za ženska ročna dela, katerega vodita gđ. Erna Jamšek in gđ. Koechlerjeva. Udeležuje se ga do 40 deklet. Potreben in nad vse koristen je tak tečaj za dekleta. Na jesen bo pa gospodinski kuharski tečaj, ki bo trajal tri mesece in se bo vršil v našaš za take tečaje stalno prirejeni kuhinji. — V naši fari imamo tudi prvo planinsko kočvo v ljubljanski okolici — pod Kureščkom, ki je skozi vse leto dobro obiskovana. Na Kureščku je vsako nedeljo sv. maša ob 10. prvi nedeljo v mesecu pa ob 7 skozi vse leto, da tudi tujci iz Ljubljane gredo lahko na Kurešček in zadostijo svoji nedeljski dolžnosti.

Iz raznih krajev

Trata v Poljanski dolini. Malokateri kraj so sankcije proti Italiji tako hudo prizadele, kot ravno nas, ker je trgovina z lesom, od katere so imeli ljudje edini zaslužek, popolnoma zastala. Tudi živinorej ne donaja sedaj nikakih dohodkov, ker je cena tako zmeraj nizka, če ima kdo sploh srečo, da more kako živinco spraviti v denar. Prideikov ni, denarja ni, zaslužka tudi ne, tako da s strahom gledamo v bodočnost, ter je nuja potreba, da prisloži na pomoč država z javnimi deli, da bi se mogle delazeline roke zaposliti in družine obvarovati grozeče lakote. — Prosvetno društvo prireja sedaj v zimskem času vsak teden sestanke s predavanji. Vabimo moše in fante, da se teh sestankov v obilnem številu udeležujejo, ker današnja doba zahteva, da je vsak dobro podkovan v vseh prečitih vprašanih in postavi lahko povsod svojega moža —

Naša občinska uprava je odstopila, češ, da so ji očitili, da je postopala pristransko. Rahločutnejši je res lopa čednost, ampak mnenja smo vendar, da bi bil ta ukrep takoj po volitvah mnogo bolj na mestu. — Neki Nekdo, ki se zelo rad udeležuje kot časopisni poročevalec, si je v zadnjem času izbral torišče svojega udeleževanja v predalih lističa »Slovenska zemlja«, katerega je brezplačno delil po gostilnah. V svojem članku se z vsem srcem ogreva za g. Mačka in njegovo politiko in na dolgo in široko razlaga o velikanskem razmahu in dolge v naši dolini. Glede tega mu povemo, da je listič g. Mačka dobila pri zadnjih volitvah v naši občini 1 glas in če bo prihodnje dobila dva, bo to res zmagoslaven pohod, ker bo napredek ravno 100%. Ta sad pri nas ne bo uspeval, ker imamo mi svojega voditelja, ki je vsaj toliko državniško moder, kot kdo drugi, in hoče zastopati slovenske interese vsaj toliko, kolikor bi jih hotel kdorkoli v našem imenu. Zato mi takim in podobnim agitatorjem ne bomo šli na lim, ker jih dobro poznamo in jim bomo odgovorili, da sledimo mi z zaupanjem in vero našemu voditelju dr. A. Koročku, in zavračamo vse, ki bi hoteli na račun Hrvatov, kot neki novi Slovenci, po naši lahkovernosti priplavati zopet na politično solnce.

Kelovrat. Po dolgi, zaščitni bolezni je umrla dne 6. febr. v starosti 62 let blaga žena, članica ženske Marijine družbe, nad 35 let naročnica »Domoljuba« — Marija Klopčič, p. d. Zalčevka, mati 14 otrok. Vse njeno življenje je bila ena sama skrb, kako preskrbeti in pripraviti svoje otroke za težko življenje. Grenko so bila ta leta dela in trpljenja. A z materinskimi žrtvami, ob strani moža, katerega je izgubila pred 13 leti, se ji je posrečilo pridobiti dom, kateri je dostojno prehranjeval mnogostevko družino. Z močno roko je do dvoje smrti vočila pestov in ga varovala propasti. S krepkostjo žene in globoko vero v Boga se je lotila iz doline solz v večno plačilo. Bodi je zemljica lahka!

Vel. Poljane. V torek, dne 11. febr. je v Gopodu zaspal Janez Novak. Adamkov oče iz Vel. Poljan. Bil je v 3. redu, dolgo vrsto let občinski odbornik, dokler ga ni stavna JNS odstavila. To je bilo »plačilo« za mnoge usluge, ki jih je storil občini. Pokojni je bil veren katoličan in v istem duhu vzgojil svoje otroke. Hodil je vsak dan k sveti maši in sv. obhajilu ter se udeleževal vseh cerkvenih pobožnosti. Naročnik je bil dobrih katoliških časopisov. Da je bil priljubljen, je pričal pogreb, ko smo ga spremlili v največjem številu na njegovi zadnji poti. Domači družini, ki je tako

Agata ga je zato še bolj ljubila, ker je čutila, dajo zelo spoštuje, če tudi je ne ljubi. In to ji je dajalo moč v borbah z vsakdanjimi skrbmi in tesnotami ter boleznimi, ki jo je vedno obhajala, kadar se je vsa ožofa in potrla ozrla v svojega bestranskega sina Aleša.

Deček sicer ni bil popoln bebec, a duševno je tako zaostal, da je oče vedel, da ne bo nikoli nič z njim, kebast, bledikastega obraza, velikih modrikastih oči z dolrim mesnatim nosom in debelimi ustnicami je stal dlje časa na mestu in se smehljil pred se. Rozmršeni ščetnasti lasje so ga delali nekam divjega. Nekaj časa je obiskoval tudi šolo, kjer so ga učenci vedno zasmehovali. Branil se ni nikoli, pustil jim je, da so počenjali z njim razne norčije in se jim je samo smejal. Le če mu je kdo omenil, da gredo birači, je zdivil, kajti bal se jih je kakor živega vraga, menda so mu na strah vcepili hlapi, ki so večkrat čez ne zabavljali. Včasih je bil muhast. In tedaj je bil nevaren in ni ga bilo varno drožiti. Če mu je v takem razpoloženju kdo nagnejal, ga je pograbil kakor snop slame in ga treščil ob tla ves divji in močan. Ker je oče kmalu spoznal, da ne bo z njegovim učenjem nič, ga je kar pridržal doma in se ni več kaj prida brigal zanj. In Aleš je resel med hlapi in deklami, da bi postal delavec. Delo mu je še dokaj šlo izpod rok. Počasi se je vsemu privadil. Če je kdaj kaj zagrešil, se ni razburjal, samo smejal se je in delal dalje.

Ko je Aleš prekorajšil komaj svoje osmo leto, se je Agata skrivaj pričela veseliti, kajti zazdelo se ji je, da bo spel mali.

Toda njena radost je bila prehitra. Dvakrat je nesrečno splavila.

Poslej je izgubila vsako upanje, da bi še kdaj svojemu možu mogla derovati otroka.

Toda usoda je kaj čudna. Večkrat se pripeti, da človek že obupa popolnoma, pa se mu hipoma zasmeje sreča.

7

In tako je v Pečeh. Ko je bila gospodinja že blizu štiridesetih let, je možu vsa preplašena in srečna razodela, da bo mali.

Janeza je kar zaskrbelo:

»Najpreje sva bilo z Alešem nesrečna, potem ... saj veš. Kaj če tudi zdaj ne pojde po sreči? Tudi nisi več tako mlada. Kar bojim se!« »Zdej bova srečna, veruj mi Čuh in slulim, da bo vse dobro! Zakaj bi pa ne bilo, oba sva zdrava in kar čudno je, da sva imela doslej pri otrocih tako smolo!« je odvrnila žena in oa luibeče ponelala.

Zamišljen ji je odvrnil:

»V Pečeh je prokletstvo!«

Trdo so udarile njegove besede. Ona ni verovala v prokleto, zasmejala se je. Ni ga hotela žaliti in mu oporekati, zato mu je sama rekla:

»Očka, le kar vesel bodi! Otroku bo živel, kar vem, da bo živel! Toda, kaj če bo deklica, ker si tako želiš možkega potomca in se bojim če na lo pomislim?«

Zdej se je mož zasmejal:

»Kaj listo, kar bo, pa naj bol Če bo že deček ali deklica, samo zdrav naj bo, pa bo vse dobro in zadovoljen bom, saj si res kar želim še kaj drobiža!«

Tisti dan je Aleš prvič peljal s hlapi moko v Mesto na trg. Dolgi ga oče sploh ni nikamor pustil, čeprav je bil že petnajst leten, kajli prehudo mu je delo, da bi ljudje namigavali za fantom:

»Le poglej gal Močan je kakor hrast, a neumen kakor bučal! Ali je sploh mogoče, da je tak teleban sin ponosnega in bogatega pečovskega gospodarja?«

4.

Oljav Peter in hlapec Tomaž sta lazila za dečko Cilko

Oljav je bil majhen in živahen človek navidezno šibek, a v resnici krepak suhljat mladenci.

Vedno je bil vesel in med delom je rad poživžgal. Njegov ozki stisnjeni obraz je bil kozast, nos tenek in šiljast, a usta okrogla in rdeča. Oči je imel svetlo rjave, pohlevne in mirne so gledale globoko in jasno.

Tomaž je bil divje čudi, krepak, velik in hotljiv človek. Rame je imel nekoliko povešene, noge kobalaste in velika stopala; kamor se je prestopil, je stal kakor pribit in še pijan ni nikoli padel, temveč se je samo pozibaval na svojih močnih nogah, kakor bi imel pribite k tlom. Izkustvo življenja ga ni očistilo kakor marsikoga drugega, temveč je bolj umazalo. Krepak in silen je delal ter se norčeval iz vsega. Vedno in povsod je računal samo na svojo moč; če bi mu zgubil, bi se smejal za izgubljenega in bi si nabraže končal življenje, saj je bila zanj telesna sila sploh vse. Menda je bil Tomaž edini posed v mlinu, ki ni gospodarja odkrilo spoštoval, temveč ga je skušal le, ker je zaslužil pri njem svoj kosec dobrega kruha.

Hlapec se je dobro zavedal, da je njegova notranjost skvarjena, a vse svoje zlobe je dožlil druge, češ, da so vzrok vsemu samo ljudje s katerimi je občeval v življenju in ki so ga vzgajali kakor mlado ščene, ne pa kot dostojnega človeka. O tem je rad modroval in pripovedoval tudi drugim:

»Vse življenje, dokler sem bil negodnej, sem dobival brec in bunke. Spoštelka, dokler sem bil še zelo majhen in se nisem zavedal, sem to čutil le zunanje, v notranjosti pač ni mogla prodreti človeška zloba s svojimi žilni posledicami, saj je bilo v meni preveč sončne otroškosti.

Kesneje se je vse spremenilo. Udarci usode so segli globlje, čutil sem, da se mi je utrijevala notranjost in prav je bilo, kajli če bi bil ostel nežen in mehak, bi nikoli ne preživel vseh tistih hrih udarcev, ki sem jih moral prenesti kot bešne nezakonček, ki mu je kmalu po rojstvu umrla mati.

hubila svojega očeta, in vsem sorodnikom, iskreno sožaljal. Naj počiva v miru!

Trebnje. Lahko se reče: najboljši mladi mož je umrl in zapustil veliko vrzel ne samo v domači družini, kjer je bilo toliko lepe ljubezni, ampak tudi v javnem življenju trebanjske doline. Francovega Jožeta iz Breze ni več med nami. Pljučnica ni odnehala preje, dokler ga ni uničila. Vsi trudi našega priljubljenega zdravnika in ljubljanske bolnišnice so niso mogli rešiti dragocenega življenja. Vojne strahote so mu zrahljale zdravje, zdaj je pljučnica dokončala trpljenje. Koliko je bilo v njem vedrega veselja do življenja, polnega dela za ožji in širši dom! Bil je odbornik Hranilnice in posojilnice v Trebnjem, Kmetijskega društva v Trebnjem, krasen fant kot Orel in vnet sodelavec pri Prosvetnem društvu. In s kakšnim veseljem je pregledaval in načrtoval ceste v svojem okraju kot član cestnega odbora! Povsod je pomagal s svojo izredno spretnostjo pri betoniranju itd. Malokdo je tako prestudiral, ne samo prebral »Domoljuba« in »Slovenca«. Bog mu bodi bogat plačnik! Pokopan je bil v nedeljo ob veliki udeležbi.

Dolina nad Trličem. Dobro obiskan shod JRZ smo imeli v nedeljo 16. febr. Govornik g. Stare iz Ljubljane nam je poleg poročila o političnem in gospodarskem položaju pojasnil več vprašanj, glave katerih JNS-ari in njihovi priganjanci širijo neresnice, da bi pokrili svoje grehe nad slovenskim ljudstvom. — Prejšnjo nedeljo popoldne smo imeli pa v naši šoli lepo prireditev. Na povabilo g. šol. upravitelja je nastopil župnijski pevski zbor iz Loma s koncertom v korist občinskega Rdečega križa. Obenem je imel g. župnik iz Loma govor o vlogah RK za državo in občino. — Torej nam tudi v samotni dolini pod Kofeami ni dolgčas. — Vihar prvi teden februarja je tudi pri nas naredil veliko škodo. V gozdovih barona Borna in nekaterih kmetiških posestnikih je podrl po približni cenitvi za okoli 3000 m³ debel.

Prečna. To je pa res hudo. Najraje bi se bili vsi jokali, pa smo se morali veseliti. K ženitvovanju ne spada žalost. Poročila se je ena najuglednejših in spoštovanih deklet prečenske fare — Jakličeva Francka iz Vel. Bučne vasi z Martinom Brulc iz šmihelske fare. Zato nam je žal za Frančko, ker je odšla v drugo župnijo. Priidna dekleta in žene imamo sami radi. Tako smo sebični! Dekl. Mar. družba in Slov. kat. izob. društvo sta se štejele udeležila poročne slovesnosti svoje članice. Pevski zbor ji je zapel par pesmi. Ker je Francka ustanovna članica gasilskega društva in botra motorne

brizgaine na Dol. Kamencah, so jo člani-gasilci spremlili k poroki. — Občinski svetl. Florjančič se je v nedeljo jutraj v županovi stali poslovi od tega sveta. — Polno pomladnega cvetja smo imeli pretekle tedne. Sedaj je pa sneg vse cvetje zagnil. — Potres nas je pretekle dni večkrat razburil po par sekund. — Na Dol. Kamencah je umrl vrli krčanski mož in oče Janez Planinšek. Po širni okolici otroci in odrasli trjajo rjuhe in gospodinje pogrinjajo mize s prti, ki jih je on stlal. Njegov sin Janez je kralj pri Eskimih v Ameriki. Bog mu daj nebesa!

Uršna sela. Živimo kakor ob času očaka Noeta: jemo koruzo, pijemo šmarnico, včasih tudi malo postradamo in pojamarimo. Pa ženimo se, da je kar veselje. Pomislite, v majhni aoseski Uršna sela, ki ima okrog 600 duš, imamo letos kar sedem porok; višek je bil zadnje sredo, ko je g. župnik naenkrat poročil pet parov. Štirje ženini so iz vasi Lubno in sami Ložeti. Od sedmih nevest pa je bilo pet v Mar. družbi.

Šenčur pri Kranju. Tudi pri nas se vrste zdaj veseli, zdaj nesrečni dnevi. Mnogo bridkosti nam je pred tednom dni napravil silen orkan, ki je na tisoče amrek in borovcev podr. Kako spraviti toliko lesa v denar? Sankcije! Sankcije! Upamo, da nam bo šla pri prodaji oblast na roko! — Druga nesreča v naši fari je bila nenadna smrt. Kovačič vjenec Sitar Aloizij je ljubil gorkoto. Pa si je ponoči peč kar natlačil z ogljem. Vlegel se je spat, a se ni več prebudil. Vzeli so mu življenje strupeni ohni, ki so silili iz peči ter napolnili spalno sobo. — Veselo je bilo zadnje soboto, ko se je vsa šenčurska fara zedinila v eno občino. Voglani so z okrašenimi vozovi prepeljali inventar iz Trboj v Šenčur. To je bilo veselo kukanja!

Trojane. V januarju 1935 je občina Trojane prešla od sreskega načelstva v Kamniku prijave za kolesa proti plačilu 1 Din za komad. Tako je moral delovodja ali pa župan zahtevati povrnitev za vsako prijavno tiskovino 1 Din, ako tiskovine ni hotel plačati iz svojega žepa. Tudi letos v januarju smo prejeli tiskovine od sreskega načelstva za prijavo koles, toda letos brezplačno in jih tudi lastniki koles brezplačno dobivajo pri občinskem uradu.

Čatež ob Savi. Pri nas smo obhajali dne 17. febr. redko slavlje. Obhajala sta namreč ta dan svojo zlato poroko Janez Baškovič in njegova žena Ana, roj. Pangarčič iz Zojnega 10. Kljub temu, da je slavljencec star že 85 let in žena 71 let, sta še oba čila in zdrava. Oba sta

iz ugledne, pobožne ter imovite družine; znana sta pa tudi po svojem usmiljenju do revežev in radodarnosti do sosedov, kar je splošno znano. Oba sta tudi že od začetka naročnika na »Domoljuba«. Od devetih otrok je še šest živih. Od teh je najstarejši ugleden gospodar na domu, eden je davčni uradnik v Ptutu, eden pa šolski upravitelj. Slavnost se je pomenovala ob obilni udeležbi s slovesno sv. m. so., pred cerkvijo pa je slavljence pozdravila šolska učenka Anica Zevnik iz Čateža. Isti dan se je poročil tudi najmlajši sin Jožef in je bil hkrati zlata in zelena poroka.

Vodice. Dne 15. februarja je odšla od nas učiteljica gđe. Marija Papler na novo službo mesto v Skofjo Loko. Tudi ona je bila učiteljica, ki so bili brez vsake krivde prepuščeni. Po 16 letih so jo iz Zahnice prestavili korenjsko k nam. Pa smo jim bili prav hvaležni, ker je bila vseskozi dobra učiteljica, ki je prva skrb je bila mladina. Tudi Ločani po njemu veseli. Lo jo spoznamo. Prav obilo blagoslovov pa ji želijo iz Vodice hvaležni starši.

Šinkov turn. Po toplem januarju smo dobili mrzli februar. Toplomer kaže 14 — 15 stopinj mraza. Snega imamo toliko, da je pobeljeno. Nasi nam čarje ne pridejo na račun. Potres smo tudi čutili, pa hvala Bogu ni bilo hudega. Dne 23. februarja je naša živinorejska zadruga svoj redni občni zbor zjutraj po maši, v šolski dvorani. Zadruga šteje 39 članov in ima 49 krav v rodovniku. Pri vseh izrešuje kontrolno molžo. Največje mnestina mleka je bila pri kravi 3765 litrov. Letos je bilo slab moža, ker primanjkuje sena in drugih krmil. V naša živinorejca ne more nabaviti zaradi slabe kmetijske Dobro bi bilo, da bi oblast kaj prispelala za krmila, ker drugače bo živinoreja nazadovala.

Mirna. Marsikakšno novico iz Mirne pove že »Mirnski popotnik«, pa vsceno je dobro, da se še kdo drugi malo oglasi. Če pogledaš v naša farno cerkev, ki je po svoji znameniti slikarji daleč znana, zagledaš sredi klanca novo stavbo, ki je zrasla iz žuljev požrtvovalnih mirnskih kulikarjev — prav v zadnjih mesecih. 10. novembra 1935 se je pričelo delo in danes stoji pred teboj »Prosvetni dom«, pri katerem je sodelovala kar cela farna. V nedeljo 16. febr. se je zbralo veliko ljudstva pod mirnskim klanecem, saj so vedeli, da pride priljubljeni gosp. dekan iz Trebnja in blagoslovi prosv. dvorano. Pri nabito polni dvorani je gospod dekan blagoslovil nove prostore, nato se je v lepem na-

T. Jeske-Choiński:

Ugašajoče sonce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadaljevanje.)

Fabij je vedel, da bi mu taka zveza z Markom odprla vsa vrata, da zabriše svojo preteklost in da ga dvigne na stopnjo časti, po kateri je carinik koprnol od tistega trenotka, ko si je lahko rekel, da ima dosti mamona, katerega imenuje svojo last. Zaradi takega cilja se izplača žrtvovati del svojega premoženja. Lastna skopost pa mu je od druge strani velela čuvati svoje milijone pred lahkomišljenostjo znanega zapravljliva.

Ze se je hotel Marku zopet približati, ko se je ta sam oglašil: »Sploh bi bilo pa tudi za tebe mnogo varnejše, ako hočeš svoje premoženje prepisati meni, ker umazana stvar z ono germansko sužnjo še ni končana.«

Jaz ne vidim nobene zveze med mojim premoženjem in sužnjo.«

»Kot živši advokat bi moral vedeti, da zapade bržvi premoženje moža, kateremu se dokaže sramotno dejanje ... in se ga razglasi za brezčastnega in brezpravnega. Jaz mislim, da bi božanski Mark Avrelji ne zavrnil tvojih milijonov, posebno v času, ko narod od vseh strani kliče pomoči od države. Povsod se sliši, da je stiska v resnici velika.«

Fabij je bil zelo vznemirjen, kar je pretorja močno razveselilo. Nič več si ni gladi hrade, ampak si jo je v elikem razburjenju ruval.

Pluto naj požre nesramnice! je zaklel. »Samo da bi jo bil požrl,« je odvrnil Mark, »toda jaz vem, da niso našli o njej še nobenega sledu. Izginila je, ampak samo

zato, da se bo nekega dne pojavila pod varstvom prefekta Servija.«

»Izročim ti petino svojega premoženja in ti plačam za tvoje vsakdanje potrebe stotisoč sestercev letno!«

»Ako bi prišla germanska sužnja na dan, bi za me pomenilo stotisoč sestercev toliko, kakor smrt.«

»Odstopim ti četrtno svojega imetja,« je ponujal Fabij.

Toda Mark je odkimaval z glavo.

To ti je še premalo? Vse, kar imam, je Livijino, Livija je pa tvoja žena. Zelo nespreten mož bi bil ti, ako bi ne znal voditi petnajstletne deklice.«

Sedaj se je nekaj zjasnilo Marku, na kar prej ni mislil. V resnici bi bil tepec, ako ne bi mogel tako mlade žene preobrniti po svojih nazorih in navadah.

»Z Livijo narediš, kar hočeš; saj je še otrok,« mu je prigovarjal Fabij, kot bi bral njegove misli.

Ako bi bil Mark opazil njegov sumljivi smeh, ki je izdajal, da so Fabijeve besede sama laž, bi se bil še naprej pogajal. Toda ta smeh je trajal samo eno sekundo na debelih ustnicah Egiptčana.

»No, naj pa bo,« je privolil Mark. »Pravi torej za jutri vse! Poročne priče bodo moji varovanec!«

»In kaj s tvojim sorodstvom?« je vprašal Fabij.

»Računati smeš samo na Tulijo Kornelijo in daljše sorodstvo. Tribuna si nisem upal niti povabiti. Mucija je pa itak odklonila.«

»Tja ...«

Fabij ni mogel nameravane označbe za Mucijo niti izgovoriti, ker Mark ga je tako pogledal, da ga ni mogel napadeno razumeti. Spoznal je, da je najboljša, ako se poslovi.

Mark si je po tem naporu privoščil skodelico vina in hitel k Tuliji.

Ker se je mlada vdova preoblačila, je prosil patrieja, naj počaka v pisarni. Tako je imel Mark časa dovolj, da je pomislil na umazano kupčijo.

Kot sin prokonzula in dedič velikega premoženja, se ni nikdar pečal z denarnimi stvarmi. Te sta opravljala njegov oskrbnik in računovodja. Celo kadar je napravil dolg in jemal denar, ni videl odruhov. Šele nekaj časa sem je začel uvidevati, da ni senatorski škrlat nikaka bramba pred napadi upnikov. Ker ni z milijonomi, ki ga je dobil od Publija pokrili vseh dolgov, so bili upniki tako drzni, da so zahtevali osebnega razgovora s pretorjem. Samo njegova služba jih je malo zadrževala, toda v nekaj tednih bo tudi to končano — in kaj potem? Drugi senator bo zasedel sodni stol, ni ga bodo pa oderuhi od vseh strani napadli. Ako se je torej spustil v sramotno kupčijo s Fabijem, se je boril samo za svoj mir, za svojo neodvisnost. Hotel je še ostale upnike zadovoljiti in si zagotoviti za več let brezskrbno življenje.

Toda kako ponižanje je bilo v tej kupčiji. On, Kvintilije, patriej od davnih časov, on, veliki mož, ki je imel malo vojsko gladiatorjev, ki je dobival iz Afrike slone in leve, iz Španije bika, iz germanskih gozdov ture in jelene, da bi pripravil rimskemu ljudstvu zabave, vredne vladarja, — on se je pogajal s carinikom in trgovcem sužnjev kot mal po ulični kramar.

In potem pa še predmet kupčije. Doslej mu je bila bližnja zveza z Livijo tako nekaj postranskega, da si ni delal nobenih skrbi. Sedaj pa, ko je bila kupčija sklenjena in bo jutri uresničena, je na videl vso resnost svojega stališa. Za vedno naj se združi z deklico, do katere ni imel nobenega nagnenja, razen zaničevanja patrieja do hčere osvobo-

Iz naših društev

Marina. Prosvetno društvo uprizaro v nedeljo, dne 22. febr., veseligrso »Pri letnem kosilniku«. Vse prisotne zalega družina v blazni valovih.

16. Dne 22. febr. ob 3 popoldne bo v društveni dvorani prireditev s pesmimi, sportnimi nastopi in s igro »Jener in Marica«. Poslušali se bomo!

Sinkov turn. Dne 22. febr. ob 3 pop. priredijo guslarji igre »Zemlja Matvejevega Naceta« v letni dvorani.

Luna. V nedeljo 16. febr. je priredilo prosvetno društvo z uspehom »Burlesco s pesmimi dobitarjev«. Na to zaledo ljudski igri poslušali za male odre in za veliki taksi igro — z malo uspehom, a krepko veseljem, letimo ob reno.

Poljana nad Bistvo Loka. Prosvetno društvo priredi na pustno nedeljo, dne 22. februarja komedijo s 2 dejanji »Voda« — Prihod!

Vranica. V sredo 22. februarja ob 20 v nedeljo 23. februarja ob 15 bo v dvorani »Pri Slovansko proslava« slavnostnega obhajila za zlatna letnica, ki jo bo priredilo vranjsko katoliško prosvetno društvo.

Borja. Kat. prosvetno društvo uprizaro v sredo 22. febr. ob 8 zvečer in v nedeljo 23. febr. ob 3 popoldne igro s 1. dejanji »Voda«.

Banetno pri Ljubljani. Prosvetno društvo priredi v sredo, dne 22. febr. ob pol 8 zvečer in v nedeljo, dne 23. febr. ob 3 pop. veseligrso »Glavni dobitnik«.

Šentur pri Kranju. Na pustno nedeljo ob 3 pop. igra v letnem domu predstavo burko »Moč nadmora«.

Črnača. Prosvetno društvo vabi na pustno prireditev, ki bo 23. febr. ob 3 pop. Spored je kulja, razmestjen.

Marje pri Ljubljani. V nedeljo je uprizarilo Prosvetno društvo dramatizirano povest Gualava

govoru, vsakemu stanu, namenil nekaj lepših besed, posebno to gosp. župniku Jakobu Širaju, ki je vse svoje sile zadnjih mesecev porbil za to, da ljudstvu, posebno še mladini prostora, kjer bo s prosveto našlo in se utrjevalo njihovo versko udejstvovanje. Nato je bil na programu film in skopitikon vcharističnega kongresa. Pri proslavi je sodelovalo novo pevsko društvo »Mirna«, ki šteje okoli 50 pevcev. Moški zbor je zapel tri pesmi, ženski dve in mešani tri.

jena in trgovca. In Livija ni mogel spoditi od sebe, kakor je storil s prvo ženo, ker samo Fabijeve milijoni so mu zagotavljali njegovo stalščee kot senatorja. V njegovi duši se je prebudil še ostali patricijski ponos, kri mu je začela plati — razburjen je skočil s zofe in iz vrst so mu ušle besede:

»O, da bi jo danes pobile Jupitrove strele!«

»Hvala lepa za prijazen pozdrav,« se je oglašala z veselim smehom Tulija, ki je ravno vstopila.

Hito ji je stopil Mark naproti in vroče in dolgo poljubljaj njeni roki ter rekel:

»Venera naj ti poplača, da si vstopila ravno v trenotku, ko sem čisto v obupu.«

»Saj tudi izgledaš vse prepaden. Gotovo se boja jutrajšnjega dne.«

»Bojim se verig, ki sem si jih sam obesil. Bojim neodkritostnih in čistiželjnih načrtov Fabija, čudne vzgoje Livije in posebno enoličnosti zakonskega življenja. Mislim sem, da mi bo vse nasprotujoče oslajeno s prostim razpolaganjem čez velike vrate denarja. Toda tudi te tolažbe ne bom imel, ker Fabij krčevito stiska svoje milijone.«

»Ti se še čudiš temu? Pomisli, da ne more tvoja preteklost v nobenem taktu vzbujati zaupanja. Koliko ti pa daje Fabij?«

»Četrtno dote in letno stotisoč sestercev.«

»Ona četrtna se bo zgubila med ljudi, stotisoč pa tebi ni dosti niti za kockanje.«

»Vedel sem, da me boš ti razumela in morda celo dobro svetovala,« je pripomnil Mark nežno.

Tulija je skomizgnila z rameni.

»Vse svoje upanje stavim na Livijino mladostno upojljivost,« je govoril Mark dalje.

»Jaz pa mislim, da smeš mnogo bolj računati na nadutost teh ljudi. Iz tega vira bi lahko poljubno zajemal, pa ga ne bi izčrpal.«

Borisa »Vanna gurica«. Vloga so bila dobro zasledena, zlasti šminka. Povrat bo v kratkem dramatiziral tudi pisatelj sam.

Mirna. Na pustno nedeljo, dne 23. februarja uprizaro dramatizirani kroček v novi prosvetni dvorani opereto »Četiri barone, pri kateri sodelujejo naši pevski zbor. Priidite!

Amber. Dne 16. febr. smo videli lepo otroško igro »Dobitnik in srečnica«. Pohvala gre učitelstvu, ki se je potrudilo in izveščalo otroke, da so nastopili. Pohvaliti je treba malčke, ki so tako izbrano igrali. Da, ljubo veselje, kje si doma? Žal, da prehitro mino leto, brezkrbno in zlato. Takih prireditev želimo še večkrat.

Dol pri Ljubljani. V rumelih dneh je mnogo življeno v našem Prosvetnem domu. Preteklo nedeljo so imeli člani lantovskega oddelka občni zbor, ki je potrdil njihovo vrsto. Zdel se fantje prav pridno pripravljajo na prosvetne tekme. Malo večje težave so z ustanovitvijo dramskega oddelka, toda upamo, da bo tudi ta zagledal beli dan. Z ameriškega naglica smo pa ustanovili tamburaški zbor za fantje. Da bi nabavne stroške pokrili, priredi naše društvo v nedeljo 23. febr. popoldne predpustno igro »Rodoljub iz Amerike«. Pri tej priliki bomo lahko tudi prvič slišali naše podietne tamburaste.

Kočevje. Naše novo oživljeno prosvetno društvo se razvija prav dobro, zlasti odkar ima društvo svojo dvorano na Trdnjavi. Po »Domnu« je prišel na vrsto v nedeljo 16. febr. »Glavni dobitnik« — obakrat lepi uspehi igralcev in režiserja H. Kužnika. Se bolj kot uspehi na odru nas veseli poživljeno delo članov pri postavljanju društvenega odra in ostalih del.

Livold pri Kočevju. Naša solska mladost nas je razveselila v nedeljo z ljubko mladinsko igro »Pepelka«. G. upravitelju za njegov trud z našo mladino lepa hvala! — Poročil se je 12. febr. g. Lofje Širaj, zaveden slovenski gospodar, z gđc. Anico Kotnik iz Mačkova. Bog dai srečo!

St. Jurij pri Grosupljem. Prosvetno društvo proslavi letošnje leto 25letnico svojega obstoja. Fantovski odsek se je nanovo poizvel in se fantje poleg sestankov prav pridno vadijo pri pevskih vajah. — Dne 23. febr. priredi društvo ob 10 dop. in ob 15 v dvorani veseligrso »Matijevo Matijac«.

V vsako hišo Domoljuba!

»Mislim, da je patricijski ponos v meni za vedno umrl,« je odvrnil žalostno Mark, »in vendar se javlja ta nespametni strah v moji notranjosti ravno sedaj. Jaz smatram svojo zvezo s Fabijem za grdo. Zavidam Publija za njegovo razumnost.«

»To se ti dogaja najbrž samo takrat, kadar imaš denarno stisko,« je menila Tulija s sočutno ironijo.

»In ako se motiš?« je nerad odgovoril Mark.

»Potem bi bila moja zmota za me prijetno iznenadenje. Ti veš, da sem ti vedno naklonjen.«

Prijela ga je za obe roke — sedela sta drug poleg drugega na eni blazini — in govorila dalje: »Na tvojem mestu bi ne bilo meni pred neznanim »jutri« nič težke.«

»Za dober svet, ki bi mi pomagal iz zagate in katerega upam ravno pri tebi dobiti, ti bom iz vsega srca hvaležen,« je rekel pretor.

»Svojo usodo imaš sam v rokah. Stopi na cesto, ki je samo par korakov od tebe in ni ti treba podvzemanj nobenih drugih stvar, da prideš do denarja.«

»Ne vidim te poti.«

»V nekaj tednih odložiš pretorstvo in imaš pravico do oskrbniškega kake provincije. Senat ti tega ne bo odbil, posebno če imaš na svoji strani vladarja Lucija Vera in Publija. Propretorstvo ti lahko povrne vse tvoje izgubljeno premoženje.«

»Z novim letom bosta na razpolago samo dve preprotni, ena v deželi Partov, ena v severni Germaniji, pa tu in tam se barbari zopet dvigajo.«

»In ti se strašiš nevarnosti, ti, Kvintilije?« je vprašala Tulija in spustila pretorjeve roke.

»Bojim se naporov, kakršnih nisem vajen,« je odvrnil Mark. »Oskrbnik nemirne

NAZNANILA

»Varno založite svoj denar pri »Hraonilnici Kmetih občin« v Ljubljani, Mišičičeva c. 19, v palači Vzajemne zavarovalnice. Osk. račun 10.545. Hranilnice vloge na knjižice stalno razpoložljive, sprejema in jih obrestuje najugodnejše. Večje stalne vloge z odpovedjo po dogovoru. — Zavod je puplarno varen, ker jamči zanj 16 večjih kmetih občin z vsem svojim premoženjem in vsa svojo davčno močjo ter je stalno pod nadzorstvom kr. banskega komisarja — Uradne ure za vranke so od 8 do 12 popoldne.

»Uprava občine Stedenec pri Sevnici sporoča, da se vrši veliki živinski in kramarski sejem na Bučki, Matijev sejem, v ponedeljek, dne 24. febr. — V Moravčah bo semen na dan sv. Matije, dne 25. februarja 1936.

DOBRO CTIVO

»Jaz bi doprinesel vsako žrtev, tudi bi zastavil svoj prstan, križ in talar, da bi podprl katoliški časopis...« (Papež Pij X.)

Zel in plevel — slovar naravnega zdravilstva ali kako in kdaj uporabljaj naravna in naravnost zdravilna sredstva — zdravilna zelišča. Knjiga obsega 296 strani in stane nevezana 50 Din, vezana 75 Din (vezani knjigi je priložena tudi knjižica: Zelišča v podobah). Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani 1936. Sestavil Fr. Magister. — Življenje je dar božji, enako zdravje. Če varujemo zdravje, kar je naša dolžnost, varujemo tudi življenje. Človek, ki se nikoli ni bil resno bolan, ne zna ceniti ljubega zdravja, in zato se tudi premalo briga, da si ohrani to neprecenljivo dobroto. Solnce, voda, zrak, zdravilna zelišča in zmerno življenje so zdravila iz božje lekarne, kamor so vrata vsakomur odprta zastoni. V knjigi najdeš našete vse bolezni in zdravila, vse grmičke in rože, ki imajo zdravilno moč in jih lahko sam nabereš in pripraviš. Bolezni in rože so navedene v knjigi v abecednem redu. Zato mora ta koristna knjiga, ki jo lahko imenujemo »Domači zdravnik«, v vsako hišo, in kjer je prebore eden, jo bo vzel v roke gotovo drugi in tretji. Samo po sebi je umevno, da kličemo ob resnih obolenjih na pomoč izkušenega zdravnika in se ravnamo po njegovih navodilih. Knjigo toplo priporočamo.

provincije mora biti čuječ kot pes. Neprijetni so mi tudi opravič javne službe: one avdičence, določbe, razsodbe preprirov, ki me nič ne brigajo, da, tudi nasilja, brez česar tudi ni mogoče upravljati oddaljene provincije.«

»Torej ti ne preostane drugega, kakor služba pri Fabiju,« je pripomnila Tulija in vstala z zofe.

»Tulija!« je prosil Mark.

»Svojih grenkih besedi ne prekličem,« je rekla Tulija ponosno. »Kdor noče ukazovati, ali ne zna, mora služiti. Ti se motiš, ako misliš, da se bo dala mlada Lidija od tebe voditi ali pleniti. Hči takega skopega očeta — jastreba, ne more biti golobica.« Samo nekaj kratki sem jo videla in slišala, a je bilo zadosti, da sem spoznala, kaj te čaka. Livija ima očetovo odločnost in zvitost.«

»Ti me hočeš strašiti!«

»Jaz te samo svarim.«

»Nisem pričakoval take tolažbe od tebe v moji obupanosti,« je mrtvo govoril Mark.

»Ker ti dobro hočem, zato je moja dolžnost, da ti povem resnico v obraz.«

»Svetuj mi bolje.«

»Ne morem drugače: pojdi v provincijo, vincej!« je ugovarjal Mark, podoben otroku v zadregi.

Tulija ga je gledala s prezirljivim sočutjem.

»Res je, kaj bi počel v provinciji brez zabavnega in filozofskega rimskega mesta! Ti si lahko samo zet in sluga Fabijev.«

Pretor je povešal glavo, kakor osramočen deček.

»Ti se jeziliš nad menoj?« je vprašal s mehkim glasom.

»Kdo naj bi se jezil nad razvajenim otrokom, ako priznajo svojo krivdo? Porodi

Peter Križman:

Tolar

Grozdnikov Cene je le prevečkrat tihotapil v Mlake. Ljudem se to seveda kmalu padlo v oči, čeprav je največkrat prihajal ponoči. Gromovo Ro-ro so fantje dražili, dekleta pa spet po svoje — nevoščljivci so ji pač bile, da gruntarski leze za njo. Grozdnikov je bil doma v Lazah, to so pač najbolje vedeli mlaski fantje, ki so morali to prenašati. Grozili so mu, ga opominjali, a ko so videli, da ima Cene poštene namene, so nekoliko priprli oči, kaj so pač drugega hoteli, saj jim ni hodil nagajati, niti jim ni v škodo lezel.

Po vsem tem se ne smemo prav nič čuditi, da so neke nedelje proti koncu predpusta Grozdnikovega Ceneta in Gromovo Rezo vrgli s prižnice. Ljudem se to sicer ni kdo ve kaj novo zdelo, nekoliko so bili pa le presenečeni, kajti Reza je že prevečkrat prebrala, zlepa ji ni bil nihče všeč. Zdal pa vendar. Govorili so vsevpriek, kar je bilo res in še več, kar ni bilo res.

»Ploha pa je ne bo!« se je nekdo moško odrezal, ko so šli iz cerkve.

Toliko časa je čakala da je dobila bogatega.

Ni bogatega, pravega!

Naj bi še zdaj počakala, pa bi bilo najbrže za vselej konec.

Vse močede so govorili med tednom.

Drugo nedeljo so pa fantje imeli zbor. To ar.

tolar! Fantovska zadeva, ne smejo jo opustiti! Fantovska čast to zahteva, dekleta ne smejo dati kar tako iz vasa.

Mlaskih fantov ni bilo za cel bataljon. Če bi imel na vsaki roki po šest prstov, bi lahko vse na prste prestel, če bi vzel vse tisto, čemur pravimo fant. Nekaj je bilo drobica, to se pravi tiste miklavževina, kakor pravijo v Mlaki, ki se šele »spejle«. Nekaj je bilo pa seveda že pravih dedcev, postarnih fantov, ki jim pa seveda z mladimi ni tako gladko slo. Eni na svoje, drugi na svoje.

Gromova Reza se možil Tolar! Kakopak, so zgovarjajo mladi fantje, mi ga moramo rešiti, starinami tako ni nič!

Fantje so stali tam na koncu Mlak pod klanec, dobro so vedeli, da so sami, pa si niso upali glasno govoriti. Tolar je zadeva, ki mora do konca ostati tajnost.

Kdo nam bo pismo sestavil?

To ni tako lahko!

E, sile pa tudi ni.

»Saj se nihče ne ve ne, kako se tolar težko dobi. Od čela mi je teklo pri Dolencu, ko smo ven prišli. Takrat sem rekel, da ne grem nikoli več.«

»Seveda! Mevža je mevža! Saj nismo vsi mevže.«

»Fantje, takole naredimo: Starčiji znajo bolje kakor mi. Vprašajmo; recimo tale Brdovčev Peter je mojster. Bogue koliko tolarjev je že vzdignil! Veste, sramota bi bila, če bi ga prav kruhavo lomili. Bolje je, če varnejšo pot uberemo in dobro premislimo. Počasi se žaba zakolje.«

»Prav imaš, Tine!«

»Tako je, počasi pa gotovo, ampak še danes!«

»Tisto pa.«

Zbor mladih se je torej končno odločil. Da bi tolar pustili, bi jim bilo pod čast, sami pa š z niso dovolj močni. Zbrali so tri, da so šli na posvetovanje k Brdovčevemu Petru. Pismo naj sestavijo, povprašajo za vse kako in kaj je treba, kako morajo govoriti, kratko: pri Petru naj si naberejo orožja za hud boj.

Brdovčev Peter je bil star fant, to se pravi sedemdeset se ne, med mlade pa vendar ni spadal. »Sam se ne bom oženil, raje drugim pomagam, da se lažje oženijo.« Bil je pa vseh muh poln, nagajal je zdaj lovcem, zdaj je krožil po vasi, nekot je šel celo opolnoči zvoniti, opozarjal je ponoči vse najrazličnejše živali, v gostilni in sploh v družbi je imel prvo besedo.

Tolar, fantje, kaj?

Tolar, velja Peter.« so rekli fantje, ko so prišli k niemu. Saj je uganil njihov namen.

Koliko pa vam je dal?

Koliko? Lejga, ne bodi neumen, saj še nismo šli. Tebe smo prišli prositi, da bi z nami šel, mi še ne znamo tako, kakor ti znaš.

»E, fantje, kar vam prepusim, prestar sem za take reči in mladi morate imeti nekaj zabave.«

»Zalostna zadeva to, ko pa nismo še prav nič vajeni za tak posel. Ti bi nam lahko pomagal.«

»Prav res ne mislim da bi šel tja.«

»Samo pismo nam sestavi.«

Tisto pač, pismo pa lahko.«

Peter je segel na polico, v starih bukvah je imel neke papirje in jih pregledoval.

Tukaj imam nekaj starih. Vzemite, kar se vam bo zdelo pametno, pa izberite. Pa potem pridite povedat, kako ste opravili.«

Tisto pa, saj boš takrat prišel, ko bomo pri Minarju muziko naredili.«

Kdo pa, če ne jaz?

Fantje, zdaj pa pojdimo. Čas je drag, do treh

popoldne mora biti vse gotovo.

Pa so se še menili. Ko so že med vrati stali, so še vedno vpraševali, kako naj uredi to in ono, Peter jim je pa govoril, kakor bi orsre strelal.

Veliko sreče, fantje!

Bog daj, so odgovorili in šli.

Peter se je namuznil. »Naj le inas vamele, ta miklavževina! Ampak: Drago jim bo prišel, dragol! Če bi jim jaz malo takole...? Eno zagodel! Bodo vsaj vedeli, po čem je tolar. Hm, ta bi bila dobra.«

Peter je stal sredi sobe, smehljaje se in tiščal kazalec v čelo, kakor da ne more uganiti prave. Pa ni dolgo čakal. »Saj ga jim privoščim, Bog ne daj, da bi ga jim hotel požreti, toda... Da, sam ga bom dvignil, preden se ti mečkači pripravijo...!«

Ura je odbila dve, ko je Peter skozi okno videl, da sta Grozdnikov Cene in stric — starešina seveda — zavila k Gromu. Pograbil je pismo, ga zalpil, se še enkrat pogledal v ogledalo, če je ves v redu in odšel.

Pri Gromovih so se pravkar dobro vsedli, stara je stregla, ženin je bil vesel, nevesta se je smejala kakor vsaka nevesta. Petra so vsi nekam boječe pogledali, a si nihče ni mislil, da je prišel po tolar. Ko pa je izlekel velikansko pismo, so vsi postali pozorni in obmolknili. Ženin je bral, nekoliko mu je lice razdelo, a se je smejal.

»Pa sem mislil, da je v Mlaki več carinskih uradnikov, da niste samo vi,« je začel ženin dokaj previdno.

Peter pa se ni hotel spuščati v tak zapleten razgovor in je kar naravnost povedal:

Cene, saj sva bila prijatelja zmeraj. Veš, jaz imam velike namene. Danes bodo prišli naši mladi po tolar. Nekaj jim boš pač dal, seveda jim boš. Da bodo pa malo zmešani, sem pa rekel, da ga bom jaz dvignil pred njimi in ga jim potem izročil. Kolikor jim pač misliš dati, lahko daš meni, oni naj se pa potem lovijo, kakor se vedo in znajo.«

»Bravo, Peter, bravo! To jim boš pa dobro pogačo pripravil!« je odobral starešina.

Ženin se je nekaj obotavljal, a je predobro poznal Petra in se zanesel nanj.

»Dobro, Peter, dam ti. Še več, kakor sem mislil. Samo da bo to za vse fante. No, saj toliko boš pa že mož beseda.«

»Bom, Cene, mož beseda, vsa Mlaka bo deležna!«

Ženin je segel v žep in štel denar.

Pet slo.

»Bravo, ženin, bravo Peter!« je rekel starešina in nalič kozarce. Trčili so, a pri tem je Peter opazil

Lávijo in nosi svoje breme, dokler ti ga strah ne za-tudi.

Da, strah se javlja v meni, a samo redko, se je Mark sam obtoževal.

Toliko bolj je za te; želim namreč, da popolnoma utihne vsaj v tebi.

Vsaj pri meni? Ali ga mar ti tudi poznaš? Je vprašal Mark iznenaden nad podoben besedi.

Tulija je ponosno dvignila svojo lepo glavo. V njenih očeh se je zablikalo.

Jaz na tvojem mestu ne bi niti za trenotek pomišljala v izbiro svoje prihodnosti, je govorila z moškim pogumom.

Oprostite, ženskam se ne dajejo provincije, je hotel Mark ugovarjati.

Jaz sem rekla: na tvojem mestu. Kot ženska imam drug izhod, ki je tudi tebi odprt, ako čutiš v sebi premalo močnatosti.

Kateraga? Je vprašal Mark živahno, kakor da mu bo to zaželeno pojasnilo.

Ženske imajo bodalo in strup! je rekla Tulija visoko vzravnan, z globoko vdrtno med očmi.

S prestrašenim pogledom je zrl Mark nekaj časa Tulijo, potem je rekel:

Tako vzvišeno in lepo te nisem še nikdar videl! Obendujem te! Resnično s Publijem, ki te je, kakor sem slišal, pred kratkim zopet obiskal, boš lep par. Nevoščljiv sem vama za vajin ponos... Toda kaj ti je? Je pristavil, ko je videl, da Tulija naenkrat prebledela.

Spustila se je zopet poleg njega na zofa in govorila tiho:

Zdi se mi, da se Publijeve misli ne počajo z menoj, ako se mudi v hiši Kornelijev.

Kratek molk je nastopil. Potem je Tulija prišla Marka za oboje rok in hlastno vprašala:

Kaj ne da, meč je določen plemkinji, katera sprejme krščansko vero!

Tako pravi postava, je odgovoril Mark, presenečen od nagle spremembe pogovora.

In kaj je treba storiti, da se spravi plemkinjo pred sodišče, je željno vpraševala Tulija.

Zadostuje naznaniti pretorju, da se udeležuje ponočnih sestankov kristjanov.

In ako bi utajila?

Treba je seveda dokazati. Najbolje je: opazovati jo in zalotiti pri delu.

Hvala ti.

Toda kaj ti je? Je vprašal Mark, vedno bolj začuden nad Tulijinimi vprašanji. »Tvoje roke se tresejo in oči ti žare temo in mrzlična vročica zaliva tvoja lica. Ali mar hočeš...?«

Jaz? Je odgovorila Tulija in se zaničljivo nasmejala. »Jaz naj verjem praznovanju ljudstva in sužnjov? Rimska plemkinja naj bo kristjana in sestra najmanj vrednih ljudi? Misliš, da me bolje poznaš!«

Čez nekaj trenutkov ji je zašepetal Mark na uho: »Neki notranji glas mi pravi, da se bo Mucija vdala orientalskemu praznovanju.«

In ti si hotela? Je zaklical Mark prestrašeno.

Sklonil se je na stran, in opazoval Tulijo z ostrim pogledom.

Mucija je naša sorodnica, je očital Mark.

Svoja najbližja sorodnica sem jaz! je rekla Tulija in nagubančila čelo.

V njenih ostrih potezah je bilo toliko grenke odločnosti, da se je Mark znova prestrašil.

Tvojemu maščevanju ne bi bil rad izpostavljen, je rekel v zelo resnem tonu, »pa tudi jaz sam ne bi bil zmožen takega maščevanja.«

Ker nisi za kaj takega dovolj močan, je odvrnila Tulija.

Resnično, nisem tako mislil, kot sem ti svetoval, da odstraniš Mucijo! je rekel Mark žalostno in se dvignil.

Prijel je obe njeni roki in ju strastno stisnil: »Zbogom!« je pristavil.

Tulija mu je pogladila lica, kot mati svojemu žlahtnemu otroku in ga je odpustila z obljubo, da bo prišla drugi dan na svatbo, ako se ne bo čez noč premislila. Neprijeten občutek je preletel Marka po cellem telesu, ko je stopil iz hiše v temno noč.

Kakor hitro je bila Tulija sama, je velela klicati sužnja in ko je stal pred njo mal, debel in škilast Grk, je rekla:

Slišala sem, da znaš položiti oko in uho na vsaka vrata.

Suženj je prebledel, sklonil glavo in poslušal trepetaje obzadbo, ki jo bodo dozdnevno narekovale besede njegove gospodarice.

Tulija pa se je milostno nasmejnila in rekla:

»Odslej bi se rada posluževala tvojih oči in ušes. Pojdi sem!«

Grk ji je padel k nogam. Sklonila se je čezenj in tiho govorila:

»Rada bi vedela, kaj Mucija dela čez dan, doma in izven hiše; koga sprejema, s kom in o čem govori. Ako rešiš svojo nalogo v mojo zadovoljnost, te čaka plačilo, o katerem ne moreš niti sanjati. Ako me pa nalažješ ali prevariš, potem pa umrješ pod udarci. Sedaj lahko greš!«

O, gospodarica! O vsakem koraku in o vsaki besedi Mucije Kornelije boš dobro poučena! je zagotavljal Grk, pri čemer je poljubil konec Tulijinih čevljev, se dvignil in odšel.

čez vrt gručo fantov, ki je korčila proti hiši.

Ze gredo! Na zdravje ženin, živila Reza! Izpraznil je v dušku in smuknil v vežo, pri stranskih vratih za avinjak, čez spodnji vrt in že je bil doma.

Peter se je smejal na vsa usta, sam je bil z materjo v hiši in tako se je rezal, da je z rokami kar po kolenih tolkel.

Takrat so se pa že pri Gromu odprla hišna vrata, vse je utihnilo in pri vratih se je naredila tema.

Dolg fant z visoko kapo in z velikansko postarsko torbo je stopil k mizi in dolgo molče iskal po torbi. Slednjic je izvlekel pismo, ki je imelo na obeh straneh nalepljenih vse polno znamk, kol- kov in raznih znakov.

Tole pismo je prišlo za vas.

Kaj pa je vendar notri, ko je toliko znamk?

Menda bo denar.

Pa pogledimo!

Ženin je odprl in čital na glas:

Veleposlovani gospod ženin! Zvedeli smo, da ste se drznili priti med nas s tajnim namenom, da nam odpelate iz vasi najlepšega dekleta. Kar son- čni na nebu, se kaj takega še ni zgodilo. Mi mlaski fantje smo zvesto čuvali svojo lastnino in to čemo trčiti še naprej. Če se je pa vaše srce tako rnelo za Reziko, da nikakor ne morete v življenje brez nje in jo na vsak način hočete dobiti, pa zahtevamo od Vas, da nam pri priči izplačate 87.932.156.9911 dinarjev in 35.21 par kot odkod- nino in Reza bo v tistem trenutku Vaša. Če pa bi tega ne storili, Vas bo naša straža ob meji naše vasi aretirala, strogo boste kaznovani in izgnani za vekomaj v Abesinijo. Poznamo Vaše dobro srce in iz vsega svojega srca Vam privoščimo najlepše dekle iz naše srede, seveda če izplačate zahtevano vsoto, kar upamo, da boste brez obotavljanja storili. Dobro se zavedajte, da smo mnogo noči pre- čeli, da smo marsikaj bridkega prestali, ko smo va- rovali Vam namenjeno Reziko in zato smo tudi ponosni, da Vam jo smemo izročiti tako, kakršno Vaše srce želi. Živita mnogo let zdrava in srečna, božji blagoslov naj Vaju spremlja! Zivel ženin, ži- vela nevesta!!! V Mlaki, na dan drugega oklica. — Mlaski fantje.

Potem je bilo vse tiho. Za vrati so se začeli fantini gibati, suvali so drug drugega s komolci, vsi so vedeli, da bo zdaj treba jezike nabrusiti, a nihče ni upal začeti. Prvi se je stegnil dolgi poštar:

«No, ženin, da vas ne bomo predolgo zamudili, kar brž plačajte, jaz pa tudi moram s pošto še tri vasi obresti.»

«Ne vem, zakaj naj plačam.»

«Brali ste, zakaj.»

«Ne razumem.»

«Boste že razumeli.»

«To je — — — to je — carina!» se oglasi eden izza vrat in vsi so se primaknili bliže.

«Carina?» se oglasi starešina. «Kje pa imate uniforme?»

«Zarekel si se, nikar ga ne lomil!» šepne drugi na uho.

«Mi dekleta ne pustimo kar tako!»

«Tako je, ne pustimo!»

«Saj Reza še poznam ne!» pravi ženin.

«Kaj ne, saj pri njej sedite!»

«To ni Reza.»

«Kaj pa je?»

3

«Franco.»

«V farovžu je Reza zapisano.»

«Kaj me to briga!»

«Saj Franco zastoji damo, samo tiste ne!»

«Ta se je dobro odrezal in vsi so se zganili!»

Nemara jo pa le izvozijo. Le naprej!

«Franco pa, a tiste ne!» so vpili drug čez drugega.

«Ze božjo voljo, saj smo ljudje menda!» se dvig- ne opet starešina. «Pa kar stojte kot berači. Se- dite no malo za mizo, pa nato kapljico poskusite, boste videli, da take ne dobite vsak dan!» Vabil jih je in jim ponudil stole. Nekateri so se že hoteli vesti, a so jih drugi v zadnjem hipu sunili, saj bi bilo s tem vendar vse podrt.

«Saj bomo sedli, le prei se moramo zgovoriti!» Torej, ženin, pogodimo se!» vpisje dolgi poštar in stopi spel prav do mize.

«Saj priganam, da sem dolžan mnogo za skrbno vestvo, ki ste jo nudili moji Rezi!»

«Tako je, se zvesele fantje, — pa se pogodimo!»

«Dobro, a preveč zahtevate.»

«Bomo popustili.»

«Deset tisoč dinarjev vam dam.»

«Dobro! Živijo ženin, živijo nevesta!»

Ženin se stegne do stenskega koledarja in od- trga z njega listek. Nanj napiše: «Izplačajte mlaskim fantom deset tisoč dinarjev. Ženin. — »Tole nevesto v banko in vam bodo izplačali. Pri velikih pogod- bah se samo potom bank izplačuje!»

Vsem je pogorelo kri, da so zardeli v obraze. Celo dolgi poštar ni vedel, kaj naj počne.

«To ni nič, mi hočemo denar na roko. Pa še vi pojdite, Rezo v banko iskat!»

«Na roko pa ne izplačam nič.»

«Morate, če ne ne dobite Reze!»

«Dobro, bom pa jaz plačal zanj,» spet začne starešina. Pet in dvajset tisoč dinarjev na roko!»

«Bravo, listo pa!»

«Evo vam. Tu piše pet in dvajset — se razume, da toliko tisoč dinarjev!» Starešina je ponudil poštarju novce za — pet in dvajset par!

«Bežite, bežite, to ni nič!»

«Jaz ne vem, kaj se hočete!»

«Denar ali pa Reziko nazaj!»

«Rezika je moja!»

«Kdo to pravi?»

«Jaz, ženin!»

«S kakšno pravico?»

«Ker sem pošteno plačal.»

«Niste plačali!»

«Pa pošteno!»

«Komu?»

«Mlaskim fantom.»

«Mlaski fantje smo mi.»

«Ste, pa to niste vsi!»

Fante je obšla težka slutnja. Morebiti je pa le vmes kakšen nepridiprav? Saj je vendar tu zbran cvet Mlake, kdo naj bi bil potem tolar že dvignil?

«Ni resnica, kar govorite, ženin!»

«Je, jasna ko beli dan! Mlaskim fantom sem dal visoko odkodnino.»

«Pred pol ure! Prepozno ste prišli.»

«Hudič!»

«Dal sem za vse, tudi za vas. Boste že kako nedejlo veseli na račun skrbnega varstva moje Reze. Da pa, ne boste mislili, da lažem, pa spojte vsak en kozarec na najino zdravje in bob pokusite, Na zdravje, fantje!»

Vsem je zaprlo sapo, da ni mogel nihče spre- govoriti. Vsem je bilo vroče kot pri najbolj na- pornem delu. Zdaj so bili poparjeni kakor še nikdar in dobro so vedeli, da je nekaj prišlo vmes, da je zdaj vsega konec.

Niso pili na zdravje ženina in neveste, niso jima segli v roke in ne počili sreče, marveč so začeli po vrsti odhajati, prvi počasi, zadnji že hitro, kakor da jim gori pod nogami, kakor da so nekaj odnesli.

Šli so naravnost k Mlinarju, da na vso jezo in na ves polom spijejo par kozarcev, čeprav na svoji račun in na svoje zdravje. Nihče ni spregovoril besedice.

Tam je bil že Brdovčev Peter. Sprva ni hotel ničesar vedeti, a se ni mogel zdržati smeha.

«Koliko je bilo?»

Vsi molče.

«Peter! Če si bil ti...?»

«Bil! Hahaha! Da boste vedeli, kako je tolar drag in da ste bili premalo pripravljeni. Rešil sem ga vam. Ne zase, za vas, za nas vse sem ga dvignil. Petato dinarjev! Vi bi še kovača ne dobili! Ali nisem prav naredil?»

Spot molče in šele čez čas:

«Kaj pa zdaj?»

«Vas vas skupaj in po godca!»

Iz občinske pisarne

Naznanila sprememb pri zemljiščih. Poestati, na katerih zemljiščih so nastale kakšne spremembe, morajo to naznaniti pristojni katastrski upravi. Pri- jave so lahko pismene ali ustne. Tako pismena kakor ustne prijave zemljiških sprememb so po zakonu o takšah proste vsakih pristojnim Darja zavezanci so dolžni priglasiti vse okolščine, ki vplivajo na davčno obveznost v roku 60 dni, in jih drugače zadenejo posledice čl. 138 zakona o neposrednih davkih (globa od 50—500 Dnl). Pri- tako pa so tudi vse oblasti in ustanove dolžne v roku 30 dni priglasiti katastrskim oblastem vse na- stale spremembe, za katere so v svojem delokroju na kakršenkoli način uradno zvedele. Pismena na- znanila se praviloma vlagajo po pristojni občin- pošljuje se pa lahko tudi naravnost pristojni ka- tastroški upravi. Pismena naznanila, ki ne vsebuje- vseh podatkov, pa tudi takšna, ki niso zadostni za- razložena in jasna, vrata katastr. uprava po občin- vlagateljem. Posledice zakasnele izvedbe v katastr. operatu nosijo vlagatelji naznanila sami. Ustna na- znanila sprejema katastr. uprava. Pismena nazna- nila se lahko vlagajo vse leto; ustna pa se spre- jemajo največ dvakrat na teden. Te dneve odpr- po krajev, razmerah katastr. uprava, mora jih pa- razglasiti na krajevno običajen način.

Naznanjevanje zemljiških sprememb v čas- bivanja katastrskega geometra v občini. V čas- poslovanja geometra v občini sprejme geometre samo toliko naznanil, kolikor jih more poleg dr- gega, v programu že določenega dela in v za h- določenem času, opraviti. To delo pa ne sme v nobenem primeru ovirati izvršitve rednih in prave- časnih naznanjenih sprememb.

Naznanila za primer spornih slučajev, sporni- mej, spornih delitev in drugih sličnih zadev ka- tastroška uprava sploh ne vzeje v pretek. Ako a- taka pismena naznanila vložena, jih katastr. upra- zavrne, stranko pa napoti na oblasti, ki so pokli- ne za reševanje teh sporov.

Katastrski komisijski ogled. Po odredbi čl. 4. zakona o zemljiškem katastru morata poleg pri- dete stranke aodelovati pri vseh ugotovitvah spre- memb na mestu samem tudi po dva občinska n- stopnika, ki so jima znane posetne in gospod- razmere v kraju. Katastr. organom so po odred- čl. 73. zakona o zemlji. katastru občine dolžne bre- plačno dati na razpolago pisarniške prostore. O- soltnost zastopnikov občine pri komisijskem ogledu ne zadržuje poslovanja, ako je dokazano, da s- bila obveščena.

Pravilnik za vzdrževanje katastra v slovenskem- prevodu so te dni prejele vse občine. Oskrbel v- prevod naši domači slovenski geometri in geode- s podpora banske uprave. Slehernemu županu bi- ta knjižica prav prista. Naša prosvetna društva bi- kaj prav storila, ako bi od časa do časa prebrali o zemljiškem katastru za svoje članstvo kako po- davanje. Te vrste pouka naši kmečki ljudje ne h- niso potrebni, marveč si ga tudi zelo žele.

Naznanjevanje soloobveznih otrok pri prese- litvi. Često se dogajajo slučaj, da starši svojih solo- obveznih otrok ob preselitvi ne naznanijo slokenu upravitelstvu in da je vsled tega — »sak točen- pogled soloobveznih otrok nemogoč. Iz tega razlo- je sedaj banska uprava naročila vsem županstvom da opozore starše na to, da so dolžni takoj ob- preselitvi naznaniti svoje soloobvezne otroke slo- skemu upravitelstvu in županemu uradu.

Plemenski merjasci. Banska uprava bo to- leto oddajala plemenske merjascčke v starosti od 3—5 mesecev. Merjascčke bo banska uprava kupila v priznanih vzrejevališčih. Kdor želi dobiti take- merjascčka, mora vložiti zanj prošnjo pri okrajnem glavarstvu najkasneje do 15. marca. Prošnji mor- priložiti posebno obvezno pismo, za katerega do- obrazec pri kmetiji, referentu na okr. glavarstvu. Prošilec bo banska uprava oddajala merjascčke po 4 Din za kg žive teže. Prednost ob dobitni- imajo člani živinorejskih selekcijskih zdru- g drugih kmetskih stanovskih in strokovnih org- nizacij.

Dražba kož divjadi na velesajmu 9. marca 1936

Poslajte nemudoma blago na naslov:
Ljubljana, „Divja koža“, Velesajem

PORAVNAJTE NAROCNINO!

Huda avtomobilska nesreča

Oni petek zvečer je trgovec s sadjem v Zagrebu Josip Lenardič kupil v Celju pri Kmetijski družbi 4000 kg jabolk, katere je tudi plačal. Okrog pol 10 zvečer je odšel tovarni avto, last bratov Dolinšek na Ostrožnem, s sadjem iz Celja proti Zagrebu. Okrog pol 11 zvečer pa se je na cesti med Rimskimi Toplicami in Zidanim mostom pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal trgovec Josip Lenardič. V sprednjem delu avtomobila so sedeli dva brata Dolinška, od katerih je eden ofiral, trgovec Lenardič in neki njegov zagrebški spremljevalec. Ko so prišli na mesto, kjer se je zgodila nesreča, je baje na avtomobilu naenkrat ugasnila luč, mogoče je izgubil šofer prisotnost, baje so bila tudi tla na cesti ledena in avto je zavozil s ceste v jarek pod cesto ter zadel tu v drevo. Nesreča je bila neizbežna. Sprednji del avtomobila, kjer se nahaja motor in kjer so sedeli vsi štirje, je obstal pri drevesu, medtem ko je drugi del avtomobila, v katerem so bila naložena jabolka, odtrgalo in vrglo čez jarek v Savinjo. Pri nesreči je ostal trgovec Lenardič na mestu mrtev, eden izmed bratov Dolinškov pa si je prebil lobanjo, medtem ko sta ostala dva dobila le manjše poškodbe. Avto je ostal v vodi, drugi del za drevesom, truplo trgovca Lenardiča pa je ostalo na mestu, da pride sodna komisija in ugotovi dejanski stan.

Požar — ogromna škoda

To se je zgodilo ob progi Nikšič-Bileča, ki jo ravnokar grade. Postavili so veliko, 1 milij. 600.000 Din vredno poslopje, kjer so bili nameščeni potrebni uradi in skladišča raznega, za železniško zgradbo potrebnega materiala. Plamen je najprej zgrabil streho in se kaj hitro razširil tudi na celo zgradbo, ki je z vsem inventarjem pogorela do tal. Inženjer Zagare je s težavo rešil iz gorečega poslopja okrog 600.000 Din gotovine. Zanimivo in za vodilne gospode več kot čudno dejstvo pa je, da tako velika zgradba ni bila zavarovana proti požaru.

Življenje za tobak

V Kobilju je zatekel obmejni stražnik v noči neznanca, ko je prišel preko meje z Madjarskega. Pozval ga je, naj obstane, tujec pa je bežal. Stražnik je sprožil za njim štiri strele iz puške, ki so ga zadeli. Begunec se je zgrudil in obležal mrtev. Pri njem niso našli nobenih listin, iz katerih bi bilo razvidno, kdo in odkod je, pač pa je imel vrečo, napolnjeno z madjarskim tobakom. Za 300 ovojkov tobaka, ki so bili v vreči, je tvegal in izgubil življenje.

500 ljudi je zmrznilo

V Ameriki je bil te dni mraz čim dalje hujši. Zadnji mrzli val je povzročil smrt 270 oseb, tako, da je letošnjo zimo izgubilo vsled mraza, kakor ga že ni bilo 25 let, več kot 500 ljudi življenje.

Vsled prikrititve prevoza po železnici trpe mnogi kraji veliko pomanjkanje oglja in kuriva. V državi Aljavi so začeli samo na karte deliti premog in življenjske potrebščine, zlasti mleko, saj ni bilo več dni nobenega do-

voza. Živila so delili v prvi vrsti bolnikom in družinam s številnimi otroci. Mnogi so se morali vsled tega zadovoljiti s prav majhnimi količinami vsakdanje hrane. Na Srednjem Zapadu se je čisto dogodilo, da so poslali posebne reševalne ekspedicije, zakaj mnoge kmetijske hiše je sneg dobesedno zasul.

Dvakrat na en dan poročena

To sta bila Spira Grdanovič iz Prilepa in Todorka Mirčević. V nevestini hiši se je zbralo sorodstvo in roditelji so prinesli prstan in po starem običaju javili poroko. Ko je bilo ve-

Podaljšaj si življenje!

Življenje mora biti podaljšano, bolni ne preprečiti, boleznim odpraviti, slabostem ojačiti, nesnane moremo uvrstiti, in nesnane na pravilni rešene.

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Unabitvenje živcev, potniost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slaba način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! Bo goti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Te, saj začneš, napolniš Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki bo zatekla, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razstavljen, tako morete v kratkem času in brez ovir med delom ojačiti živce in misli, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabilenje spolne, nerazpoloženje za delo in nekoč drugih bolezenskih pojavov. Zabeležite to razpravo, ki vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poslano brezplačno

ERNST PASTERNAK,
Berlin SO,

Michaelkirchplatz 13, AM 124.

Gospodinje!

Opremite Vaše stanovanje z lepimi — solidnimi

stoli

Dobite jih po tovarniški ceni

Din 19-50

pri

Remec-Co

Ljubljana

Keraničkova ulica

selje največje, so se napotili gostje na pojedino v hišo ženina Spira Grdanoviča. V Mirčevićevi hiši je ostala samo nevesta z nekaterimi ženskami iz sosedsstva. Tedaj je prišlo sporočilo od njenega starega oboževalca Jovana Sekulića, mladega brivca. Ta ji je napisal, naj pribeži k njemu. Todorka ni dolgo premišljevala. Hitro je zbrala najpotrebnejšo obleko in pobegnila z doma. Ko so pri Grdanovičevih najbolj rajali, so prišli otroci in začudenim svatom povedali, da Todorke ni več. Novica je zadela kakor grom iz jasnega neba. Vendar se je k sreči vse mirno izvršilo. Spiro se ni bavekaj razburil, ampak je takoj odšel k svoji stari znanki Nadi Asmanovič in se poročil z njo, nakar se je svatba nadaljevala. Prav takrat pa sta v sosednji vasi slavila svojo poroko Todorka in brivec Jovan.

Dunajski sejem

8. — 14. marca 1936

(Tehnični in poljedelaki sejem do 15. marca)

Veliki srednjeevropski sejem

Razstavilci iz 18 držav

Nakupovalci iz 72 dežel

Brez potnega vizuma! S sejnisko izkaznico in potnim listom prost prehod v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se dobi s sejnisko izkaznico na meji. Znatno znižana voznina na jugoslovanskih, ogrskih in avstr. železnih. Na Donavi, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu.

Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejemске izkaznice (po Din 50—) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Dunaj VII
in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31

Zveza za tujski promet v Sloveniji (Putnik)

Tyrseva 1

Zveza za tujski promet v Sloveniji (Putnik)

podružnica Hotel Niklič, nasproti glavnega kolodvora, in njeinih podružnicah

Važno!

Preberite!

Za moške oblike

novodošle pomladanske blagove v zelo veliki izbiri priporoča

F. I. Goričar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

in sicer

trpežno sukno v vseh modnih barvah širina 140 cm od	Din 60— naprej
fini volneni kamgarni v modrih, sivih in rujavih barvah od	" 80— "
prvovrstni angleški blagovi od nepremočljivi lodni za športne in lovške obleke od	" 120— "
polsučno za fantovske obleke širina 140 cm od	" 110— "
za pomladanske površnike in trenčkoate od	" 40— "
vsakovrstna navadna in modna hlačevina od	" 115— "
ter vse vrste podlage za moške obleke	" 25— "

Kompletna priloga za moško obleko se dobi že za Din 62—. Kadar boste kupovali blago za moške, spomnite se na naš imenik, ter se sklicujte nanj, vsled česar boste dobili še ceneje, ker upoštevamo težak položaj kmeta

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Ženitni Prav lepe črne suknje in obleke si nabavite najbolje pri Preskerju, Sv. Petra cesta št. 14.

Žage in pile, vile, sepine, lopate, rovalce itd. po znižani ceni dokler traja stara zaloga, priporočila Zelez-nina Koutny, Ljubljana-Siška, Medvedova 28

Hranilne knjižice vseh zavodov lahko prodaste ali kupite proti takojšnjemu plačilu najugodnejše polom Trg. ag. bančnih poslov Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. št. 14/I, telefon 35-10.

Bukova drva suha, prodam. Postavim jih lahko na dom. Gostinčar, Kleč Stev. 4, Dol.

Kozolec dobro ohranjen z opeko krit, prodam Terezija Golob, Kranj, Mencingerjeva 14

Ročilo dobro ohranjeno, prodam. V plačilo vzamem tudi kravo, konja ali hranilno knjižico. - Janez Zabjek, kolar, Hrušica pri Ljubljani.

Mizarskega pomočnika vešč politiranja, sprejem. - Ponudbe pod »Mizar« na Domoljuba št. 2235.

Služkinjo za vsa kmetička dela sprejme Kos Ivan, Zg. Zadobrova 2, D. M. v Polju.

Rdeč čebulček, antični fizol, deteljno seme in suhe gobe kupujemo po najvišji ceni. Sever & Komp., Ljubljana.

Hranilne knjižice podeželskih in mestnih zavodov kupim po najvišji ceni. Vzamem tudi na obrube proti garanciji - Ponudbe v ravi »Domoljuba« pod »Din 150,000« - c št. 2203

Hlapca zanesljivega, h konjem in snetiji, starega 24-40 let, sprejem. Pisarne ponudbe na Plut Alojzij, trgovec, Preloka št. 18, p. Vnica pri Črnomlju.

Hlapca za kmetička dela sprejemam starost 18-25 let. Studenec 6, D. M. v Polju pri Ljubljani.

Kupim knjižice ljubljanskih hranilnic in podeželskih. Plačam takoj ali na mesečne obroke proti polnemu jamstvu Cibaske Ivan, Stozice št. 122 (za fotografom Lampič) p. Ježica pri Ljubljani.

Posestvo v bližini Starega trga ob Kolpi je na prodaj za 4-5 glav živine. Lep vrt in gospodarska poslopja s stanovanjsko hišo. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Jelenja vasa« št. 2229.

Učenca s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, sprejme v trgovino z mešanim blagom Franc Mahus, Tržišče.

Travnik v najem Travnik hkratu njivo v podnožju Rožnika ob Glinščici tik Herzman-skega vrtnarje v obsegu krog 34,000 m² dam za več let v najem. Seno je sladko. V rašali: Danica Čuč, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 6.

Mizariti Vsakovrstno okovje za ceka in vrata, ohištevno okovje, mizarstvo orodje in vse železninske potrebščine dobite najceneje pri tvrtki Fr. Slupica, železnina v Ljubljani, Gosposvet-ska cesta 1.

Denar na hranilno knjižico, posredovanja za nakup in prodajo hranilnih knjižic in vseh vrednostnih papirjev (Vojne škode, Zadolžnice Mestne občine ljubljanske, delnice Znanstvene banke) in vse bančne in kreditne posle Vam izvede najugodnejše Planinšek Alojzij, trg. agentura bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 14/I, telefon 35-10.

Gepelj dobro obranjen, prodam. Matevž Janhar, Lahovče št. 61, Komenda

Hranilne knjižice vseh hranilnic in bank prodaste najbolje pri Bantno kom. zavodu, Maribor. Za odgovor znamko za Din 3.

Hlapca za kmetička dela sprejemam. Sušaršič Franc, Savlje 43, Ježica.

Hranilno knjižico Hranilnice in posojilnice Sorica pri Zelez-nikih, ugodno prodam za takojšnjo gotovino, za znesek Din 4000.- Janko Legat, strojno mizarstvo, Se' o Zirov-nica, Gorensko

Hlapec mlad, močan, vojaštine prost, vajen konj in vseh kmetijskih del se sprejme - J. Juvan, mlin, Sr. Gornje, p. St. Vid nad Ljubljano.

Šivalni stroji Singer, ki nadomestujejo nove: poraz-jevin Din 1900.-, drugi Din 700.- in krošniški na prodaj. Ljubljana, Kladenska ulica 26.

Kepo za krmo, 3000 kg, prodam. - Simc, p Dobrova 30

Čevljarskega valenca z vso oskrbo sprejme Jeras, Dobruša 6, pošta Vodice.

Va'enca za mizar-ko obri sprejem Trampuš, Dravlje št. 125.

Mesarskega valenca s kmetov, močnega fanta sprejem. Javornik Franc, Grosuplje.

Slamorenice dobrem stanju kupim Naslov: Andrej Perko, Zgornja Šiška št. 29.

Trgovina če gre ti slabo nobenih več ni, naroči ogins v Domoljuba, in kmalu boš rešen skrbi.

Kako sem ozdravila bolečine v nogah

Po 20 letnih strašnih mukah

Ljudje so se mi smejali, ko so me videli, kako šepam v širokih in oprtih čevljih. To pa je bil edini način, s katerim sem mogla vsaj neznatno ojašati muke, povzročene od kurjih očes in žuljev, ter bolečine v petah. Kolika sreča, da sem spoznala Saltrat Rodell! Nasula sem ga polno pest v skledo tople vode, v katero sem pomohla svoje bolne noge, da absorbirajo dragoceni kisik. Ko se voda zapeni, prodre beli mehurčki v kožo in bolečina preneha kakor po nekem čudežu. S prsti sem lahko odstranila kurja očesa z njihovimi koreninami. Žuljev ni več, ni pa tudi bilo več bolečin in težav. Danes veselo gledam življenje in grem za svojim poslom, kakor, da bi bila bosa. O kakih bolečinah ni niti sledu. Nabavite še danes v svoji lekarni to čudovito sredstvo Saltrat Rodell in preizkusite ga še zvečer. Dobri uspehi so zagamčeni.

Z DRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč se dobi, ako se uživa „**MERSAN ČAJ**“ mešanica posebnih zdravilnih zelišč po sestavi zdravnika R. W. Pearsona, šef-zdravnika v Bengaliji (Angleška Indija).

Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo dokazana velika vrednost „**MERSAN ČAJA**“ in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih boleznih, pri menstruaciji (menjanju mesečnega peria), migreni, revmatizmu, obolenju obliati, jeter, motnjah v želodcu, zastrupljenju, zapeki, protinu (gihu), črevesnih boleznih, hemoroidih, zgagi in pri čezmernem odebelenju. „**Mersan čaj**“ se dobiva v vseh lekarnah. Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastoj:

„**RADIO SAN**“, Zagreb, Bukljaninova 1

Reg. št. 8, 14091 z dne 6. VI. 1935

Smokve in rozine za žganjekuho

nadalje

rozine, grozdite (vamperle) limone, pomaranče, mandarine ter vse drugo južno sadje

ima stalno na zalogi po brezkonkurenčnih cenah

M. Stele & I. Pielick - Ljubljana
Pogačarjev trg (v Skoljiški palači)

Kratkomalo. A.: Vsako noč me moti strah, če bi bil kdo skrit pod posteljo. Kako bi se mogel tega iznebiti? - B.: »Daj pri posteljnaku noge odžagati.«

Izgovor. A. lovi ribe na trnek, pa nima dovoljenja. »He, vi moč, kdo vam je pa dovolil tukaj ribariti?« zavpije čuvaj nad njim. - »Saj ne lovim rib, ampak učim črviča plavati.«

Dobro zna. Popotni: »Glejte, milostiva gospa, tole blago je sila trpežno; obleka iz njega je taka, da se ne raztrga. Do večnosti jo boste nosili; potem pa morete iz nje napraviti še spodnje krilo.«

Med juristi. A.: »Oprosti, prijatelj; tvoja nevesta pa res ni prikupljiva.« - B.: »Zato ima pa sto tisoč olajševalnih okolištin.«

Manufakturo v veliki izbiri in po ugodnih cenah dobite - državni uradniki tudi na mesečne obroke - pri oblačilnici za Slovenijo, Ljubljana

Tyrtova 29, hiša Gospodarske zveze.

V kolikor je še prejšnje zaloge, dobite tudi na hranilne knjižice članic Zadrzne zveze, Ljubljana.

»Domoljuba« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. - Izhaja vsako sredo. - Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 23-48. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 40 Din. - Naročnino, inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-98. Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. - Urednik: Jože Košček. - Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čuč.